Krajevne novice

Glasilo občine Šmartno pri Litiji

April 2017

Letnik 2, številka 2

ISSN 2463-8579

Iz tokratne vsebine:

Umetnost vezenja in petja povezuje in pomirja
stran 5–6

Pomlad na gradu Bogenšperk
stran 9

30 let PGD Vintarjevec
stran 10

Dobro nadaljevanje članov
stran 17

Zvončki in trobentice …

Avtor članka: Rajko Meserko, župan

Stopamo v drugo četrtino leta, za nami je prvi pomladni dan.

Obeležili smo praznika žena in mamic. Kljub manjši zamudi čestitke in zahvala vsem.
Sami dnevi novih načrtov in optimizma, ki nam ga daje narava z lepim vremenom. Kaj in kako bomo uredili vrt, kaj bomo izboljšali na kmetiji … Tudi na Občini se po zimskih dnevih, ko smo bolj sledili načrtovanju in pripravi dokumentacije, srečujemo z razpisi, dokončevanjem nekaterih investicij in pripravi novih. Vse v želji, da bo občina prijaznejša vsem nam, ki v njej bivamo in ustvarjamo. Tu žal všečnost ni dovolj, zato sem hvaležen vsem tistim, ki razumete, da razvoj kraja oziroma območja ni le stvar vztrajanja na nemogočem, ampak je nujen dialog in dogovor. In za to so tu že prvi pozitivni premiki.
Pred nami pa stoji največji krščanski praznik – velika noč. Slednjega praznuje vsa Evropa, in tako je tudi pri nas.
Ob tem prazniku želim vsem, da vam v vaša srca ta praznik svetlobe prinese radost, ki jo ta čas nujno potrebuje.

Rajko Meserko, župan občine Šmartno pri Litiji

Občina Šmartno pri Litiji
Tomazinova ulica 2, 1275 Šmartno pri Litiji
Elektronski naslov: info@smartno-litija.si
Telefon: 01 896 27 70
Faks: 059 097 480

Uradne ure
Ponedeljek: 8.00–12.00 in 13.00–15.00
Sreda: 8.00–12.00 in 13.00–17.00
Petek: 8.00–13.00
Uradne ure župana so po dogovoru, zaželena je predhodna najava na telefonsko številko 01 896 27 70.

Glasilo občine Šmartno pri Litiji Krajevne novice
Prispevke in oglase za naslednjo številko Krajevnih novic, ki bo izšla maja 2017, pričakujemo najkasneje do petka, 28. 4. 2017, na elektronski naslov uredništva: urednistvo@krajevne-novice.si.
Članke, prejete po tem datumu, bomo objavili v okviru možnosti. Avtorje prispevkov in naročnike oglasov naprošamo, naj pri svojem pisanju in oblikovanju upoštevajo navodila, ki so objavljena na spletni strani občine.

Izdajatelj:
Občina Šmartno pri Litiji

Odgovorni urednik:
dr. Jernej Kotar

Uredniški odbor:
Katarina Kragelj, France Vidic, Sašo Goršek, Domen Merzel in Matjaž Hostnik

Jezikovni pregled:
Janoš Železnik

Naslovna fotografija:
Šmartno pri Litiji

Foto:
Arhiv JZB

Prelom in priprava za tisk:
Biroservis – Mlakar Gorazd s. p.,
Ustje 7, 1275 Šmartno pri Litiji

Glasilo izhaja v nakladi 1800 izvodov in je brezplačno.

ISSN 2463-8579

Program Svit rešuje življenja

Avtorji članka: Tjaša Jerman, dr. med., Kati Rupnik, dipl. org.,
Nacionalni inštitut za javno zdravje, OE Ljubljana.

Ste morda prejeli vabilo za sodelovanje v Programu Svit, pa oklevate? Ne bojte se sveta tam znotraj – sodelovanje v programu vam lahko reši življenje!

Svit je državni program presejanja in zgodnjega odkrivanja predrakavih sprememb in raka na debelem črevesu in danki.

Kaj pa so presejalni programi?

To so programi, pri katerih s preprostimi metodami (npr. preiskava blata, brisi, vprašalniki, ultrazvok …) med domnevno zdravimi prebivalci iščemo tiste, pri katerih je velika verjetnost, da bodo zboleli (npr. imajo predrakave spremembe) ali pa bolezen že imajo, se pa še ne kaže z značilnimi znaki. Pri pozitivnem presejalnem testu so potrebne nadaljnje preiskave, saj presejalni testi ne dajo končne diagnoze. Presejalni testi se izvajajo za tiste hude bolezni, ki so pogoste in ob pravočasnem odkritju ozdravljive. Med takšne sodi tudi rak debelega črevesa in danke.

Eden izmed znakov, ki nam sporoča, da se v našem črevesu nekaj dogaja, je kri v blatu. **Če v blatu opazite kri, se morate nemudoma posvetovati s svojim zdravnikom!** Toda krvavitev je včasih tako majhna, da je s prostim očesom ne opazimo. Bolezen se lahko tako dolgo razvija potuhnjeno, brez očitnih znakov. **Zaznavanje** prav takšnih **prikritih krvavitev** pa **nam omogoča program Svit.**

V Program Svit, ki je **brezplačen**, smo vabljeni vsi prebivalci Slovenije med 50. in 74. letom starosti, ki imamo urejeno obvezno zdravstveno zavarovanje. Namenjen je ljudem, ki ne kažejo nobenih bolezenskih znakov. Namen programa je zmanjšanje obolevnosti in umrljivosti za rakom debelega črevesa in danke, kar lahko dosežemo s pravočasnim odkrivanjem predrakavih sprememb ali začetne stopnje raka.

Postopek sodelovanja v programu je precej preprost, potrebno pa je natančno upoštevanje navodil. Po pošti prejmete vabilo z izjavo o sodelovanju. Ko izpolnjeno izjavo vrnete, prejmete pribor za odvzem vzorcev blata. Priložena so tudi natančna navodila za odvzem. Če **vam postopek odvzema kljub temu ni povsem jasen ali pa vas begajo kakšna druga vprašanja v zvezi z udeležbo v programu, vam svetujemo, da obiščete »Svitov kotiček« v svojem zdravstvenem domu, kjer bodo poskrbeli za odpravo vseh nejasnosti.** Vzorca blata je treba odvzeti v dveh zaporednih odvajanjih in ju vrniti v priloženi ovojnici po pošti. V laboratoriju opravijo preiskavo, s katero ugotavljajo prisotnost krvi v blatu. Dosedanje izkušnje Programa Svit kažejo, da je bila kri v blatu ugotovljena pri 6 % preiskovancev. Za veliko večino je torej z oddajo vzorcev blata postopek zaključen. V program bodo ponovno povabljeni čez dve leti. **Je pa redno testiranje vsaki dve leti enako pomembno kot prvo, zato ga nikar ne opuščajte.**

Če se izkaže, da je v blatu prisotna kri, je potrebno odkriti vzrok krvavitve. Zato je potrebna preiskava črevesa – kolonoskopija. Vsaka kri v blatu seveda še ne pomeni raka ali predrakave spremembe, možen vzrok so npr. hemoroidi (zlata žila). V letu 2016 so ob kolonoskopijah v okviru Programa Svit odkrili predrakave spremembe pri 63 % preiskovancev, raka pri 3 %, pri 34% pa ni bilo neoplastičnih sprememb. Velika večina odkritih rakov je bila še v zgodnji fazi, ko so povsem ozdravljivi z operacijo in ni potrebno nobeno drugo onkološko zdravljenje. Med raki debelega črevesa in danke, ki so jih odkrili pred uvedbo Programa Svit, pa jih je bilo tako zgodaj odkritih le malo (12 %). Predrakave spremembe (polipe) lahko odstranimo že med kolonoskopijo in s tem odstranimo tveganje za razvoj raka.

Tako ocenjujemo, da lahko s Programom Svit vsako leto preprečimo najmanj 200 smrti. Da bi to dosegli, pa je pomembno, da ljudje izkoristijo možnost sodelovanja v programu. V letu 2016 se je na Svitova vabila odzvalo 64 % vabljenih, želimo pa si, da bi se jih v prihodnje še več.

Program Svit že kaže lepe rezultate: število obolelih za rakom debelega črevesa in danke, ki je prej iz leta v leto naraščalo, se je začelo zmanjševati, saj odkrijejmo in odstranimo že predrakave spremembe.

Za nekatere skupine bolnikov pa test na prikrito krvavitev ne zadošča, ker potrebujejo redne kontrole s kolonoskopijo. To so bolniki s kronično vnetno črevesno boleznijo (ulcerozni kolitis, Crohnova bolezen), tisti, ki so jim pri kolonoskopiji že kdaj odstranili polip, in osebe, ki so že zbolele zaradi raka debelega črevesa. Če ste v izjavi o sodelovanju navedli katero od teh stanj, zato ne boste več vabljeni v program Svit, ampak se udeležujte rednih kontrolnih kolonoskopij.

Za dodatne informacije o poteku Programa Svit ali pomoč pri sodelovanju v programu lahko pokličete klicni center Svit na tel. 01 620 45 21 ali pišete na e-naslov info@program-svit.si ali po pošti na naslov **Program Svit,** p. p. 241, 1001 Ljubljana. Več o programu pa izveste na http://www.program-svit.si/.

Če ste vi ali vaši bližnji dobili vabilo za sodelovanje v Programu Svit, torej ne oklevajte – lahko vam ali njim reši življenje!

Javni razpisi Občine Šmartno pri Litiji – OBVESTILA

Občina Šmartno pri Litiji obvešča, da sta na uradni spletni strani http://smartno-litija.si/za-obcane/javni-razpisi-natecaji-narocila-drazbe-pozivi-in-namere/ objavljena dva razpisa, in sicer:

1. **Javni razpis za sofinanciranje ukrepov ohranjanja in spodbujanja razvoja kmetijstva in podeželja v občini Šmartno pri Litiji za leto 2017. Rok za prijavo je 26. 4. 2017.**
2. **Javni razpis za sofinanciranje programov športa v občini Šmartno pri Litiji v letu 2017. Rok za prijavo je 26. 4. 2017.**

Letno poročilo o skladnosti pitne vode

za javne vodovode v občini Šmartno pri Litiji v letu 2016, ki so bili v upravljanju Občine Šmartno pri Litiji

Avtorica članka: Tanja Kepa Ferlan

V skladu s 34. členom Pravilnika o pitni vodi (Uradni list RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09 in 74/15) je upravljavec sistemov za oskrbo s pitno vodo dolžan najmanj enkrat letno obvestiti uporabnike o skladnosti pitne vode, ugotovljene v okviru notranjega nadzora.

V občini Šmartno pri Litiji so bili v letu 2016 trije javni vodovodi, s katerimi je upravljala Občina Šmartno pri Litiji s posameznimi vodovodnimi odbori (Cerovica–Selšek, Zavrstnik): vodovod Cerovica–Selšek, vodovod Štangarske Poljane (ki oskrbuje Podružnično osnovno šolo Štangarske Poljane) in vodovod Zavrstnik. Skupno oskrbujejo okoli 500 prebivalcev naše občine. Na vodovodih Cerovica–Selšek in Zavrstnik je vzpostavljena kontinuirana dezinfekcija pitne vode.

V skladu z zakonodajo je na vseh omenjenih vodovodih vzpostavljen notranji nadzor na osnovah HACCP sistema. Notranji (zdravstveni) nadzor na teh vodovodih je izvajal Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano, Oddelek za okolje in zdravje Novo mesto (v nadaljevanju NLZOH), s katerim je imela Občina Šmartno pri Litiji sklenjeno letno naročilnico, z izjemo vodovoda Zavrstnik. V sklopu notranjega nadzora je bil tudi redni odvzem

vzorcev za mikrobiološke preiskave in fizikalno -kemijske analize, katerih obseg je določen v okviru letnega plana vzorčenja. NLZOH je pripravil Poročilo o zdravstvenem nadzoru vodovodov v občini Šmartno pri Litiji v letu 2016, katerega povzetek predstavljamo v nadaljevanju.

Skupno je bilo na vodovodih odvzetih 14 vzorcev za mikrobiološke preiskave in 2 vzorca za osnovne sanitarnokemične preiskave. Rezultati laboratorijskih preiskav so prikazani v preglednici 1.

Preglednica 1: Javni vodovodi v občini Šmartno pri Litiji, ki so v upravljanju Občine Šmartno pri Litiji in vodovodnih odborov, leto 2016; pregled mikrobioloških in kemičnih rezultatov

Vodovod	MIKROBIOLOGIJA							KEMIJA					
	št. vz.	U	%	NU	%	vzrok	%	št. vz.	U	%	NU	%	vzrok
Cerovica–Selšek													
zajetje – pred kl.	2	0	0	2	100	1	50	-	-	-	-	-	
omrežje	4	4	100	0	0	0	0	1	1	100	0	0	
Štangarske Poljane													
omrežje	2	2	100	0	0	0	0	1	1	100	0	0	
Završtnik													
vodohran – pred kl.	2		0	2	100	1	50	-	-	-	-	-	
omrežje	4		100	0	0	0	0	-	-	-	-	-	
SKUPAJ	14			4		2		2	2				

Legenda: U = ustrezen, NU = neustrezen, vzrok pri MKB = število vzorcev z Escherichia coli

Pitna voda je zdravstveno ustrezna, kadar ne vsebuje mikroorganizmov in parazitov v številu ter snovi v koncentracijah, ki same ali skupaj z drugimi snovmi lahko predstavljajo nevarnost za zdravje ljudi, in kadar je skladna z zahtevami, določenimi v delih A in B Priloge I Pravilnika o pitni vodi.

Na vodovodih Štangarske Poljane, Cerovica–Selšek in Završtnik so bili vzorci vode v letu 2016 pri uporabnikih v okviru notranjega nadzora skladni s Pravilnikom o pitni vodi. Neskladni vzorci na zajetju oz. vodohranu na vodovodih Cerovica–Selšek in Završtnik so bili odvzeti pred pripravo vode s kloriranjem.

Skladni so bili tudi sanitarno kemični rezultati na vodovodih. Kislost vode na vodooskrbnem sistemu Štangarske Poljane ne vpliva negativno na zdravje uporabnikov.

V okviru državnega monitoringa je bilo na obravnavanih vodovodih v letu 2016 odvzetih 6 vzorcev, rezultati laboratorijskih preiskav pa so prikazani v preglednici 2.

Preglednica 2: Pregled državnega monitoringa v letu 2016

Vodovod	št. vz.	U	%	NU	%	vzrok
C–S	2	2	100	0	0	
ŠP	2	1	50	1	50	enterokoki
Završtnik	2	2	100	0	0	
SKUPAJ	6	5		1		

Legenda: C–S = Cerovica–Selšek, ŠP = Štangarske Poljane, U = ustrezen, NU = neustrezen, vzrok: parameter neskladnosti

Poročilo o kakovosti pitne vode v letu 2016

Javno komunalno podjetje Grosuplje

Avtor članka: Javno komunalno podjetje Grosuplje

Na območju občine Šmartno pri Litiji se uporabnike oskrbuje prek dveh vodovodnih sistemov v upravljanju Javnega komunalnega podjetja Grosuplje, in sicer Debeli hrib in Felič vrh.

Letni notranji nadzor je bil izveden s strani pooblaščenega izvajalca Nacionalnega laboratorija za zdravje, okolje in hrano. Notranji nadzor se opravlja na podlagi Pravilnika o pitni vodi (Ur. l. RS št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09, 74/15) in interne HACCP dokumentacije.

Na splošno lahko ugotovimo, da se je uporabnikom prek vodovodnega sistema Debeli hrib distribuirala ustrezna zdrava pitna voda.

Na vodovodnem sistemu Felič vrh ni vzpostavljena priprava pitne vode s plinskim klorom, zaradi tega je voda brez predhodnega prekuhavanja za prehrambne namene lahko škodljiva za zdravje uporabnikov. Ukrep prekuhavanja vode je bil uveden 7. 11. 2013 in so ga uporabniki dolžni upoštevati.

Celotno letno poročilo za leto 2016, pripravljeno s strani pooblaščenega izvajalca notranjega nadzora, je objavljeno na spletni strani http://www.jkpg.si/, pod rubriko Kakovost pitne vode.

Poleg tega so na tem spletnem mestu dosegljiva: navodila o prekuhavanju vode, priporočila lastnikom objektov za vzdrževanje hišnega vodovodnega omrežja in navodila za dezinfekcijo vodovodnega omrežja.

Rezultati notranjega nadzora nad kakovostjo pitne vode pri uporabnikih

Vodovodni sistem	količina distribuirane vode [m³]	trdota vode [°dH]	MIKROBIOLOŠKE ANALIZE: št. vzorcev	% ustreznih	št. neustreznih	vzrok neustreznosti	FIZIKALNO-KEMIJSKE ANALIZE: št. vzorcev	% ustreznih	št. neustreznih	vzrok neustreznosti	ukrep prekuhavanja [dni]
Debeli hrib	9.778	21,9	5	100	0	-	4	100	0	-	0
Felič vrh	1.839	-	4	0	4	KB, EC, CP	4	100	0	-	366

Legenda:

EC - E. coli, CP - clostridium perfringens je zanesljiv pokazatelj fekalnega onesnaženja, v pitni vodi ni dopustna

KB - koliformne bakterije so pokazatelj stoječe vode (mrtvi rokavi na omrežju ali hišnega vodovodnega omrežja), v pitni vodi niso dopustne

SK22 - št. kolonij pri 22 °C je pokazatelj učinkovitosti postopka priprave vode in kaže na možnost razmnoževanja bakterij v omrežju zaradi zastojev ali povečane temperature, mejna vrednost < 100/ml.

SK37- št. kolonij pri 37 °C je pokazatelj učinkovitosti postopka priprave vode in kaže na možnost razmnoževanja bakterij v omrežju zaradi zastojev ali povečane temperature, mejna vrednost < 100/ml.

CP - clostridium perfringens vključno s sporami je zanesljiv pokazatelj fekalnega onesnaženja, prisotnost v vodi ni dopustna

OBVESTILO UREDNIŠTVA

Uredništvo Krajevnih novic obvešča vse bralke in bralce časopisa ter avtorice in avtorje prispevkov, da bo glasilo odslej izhajalo meseca **februarja, aprila, maja, junija, septembra, oktobra, novembra in decembra**. Roki za oddajo oglasov in prispevkov so objavljeni na spletni strani občine in v kolofonu.

Uredništvo Krajevnih novic

Umetnost vezenja in petja povezuje in pomirja

Avtorja prispevka: Katarina Kragelj, dr. Jernej Kotar

V marcu praznujejo žene, matere, dekleta in za intervju sva tokrat izbrala dve Šmarčanki, ki že vrsto let ustvarjata, vsaka na svojem področju, a to svoje znanje z veseljem in uspešno prenašata na druge. To sta Štefka Fašing in Marija Celestina.

Štefka Fašing je svojo spretnost v vseh vrstah ročnih del želela ohraniti, zato je v letu 2009 pod okriljem Društva upokojencev Šmartno pri Litiji prevzela vodenje šmarskih vezilj, ki pa niso samo vezilje, ampak poleg vezenja še pletejo, kvačkajo, klekljajo. Vse, kar nastaja, so prave male umetnine.

Štefka, kot sva zapisala v uvodu, ste vodenje šmarskih vezilj prevzeli pred leti. Kaj vas je navdušilo za to, da ste v Šmartnem začeli s to, danes zelo uspešno dejavnostjo? Kako se spominjate začetkov?

Pravzaprav se ni pričelo z nekim navdušenjem, nisem verjela, da bodo gospe resno vzele ročno delo. Že naslednji teden jih je prišla le polovica in kmalu nas je bilo le pet. Vzorcev sem imela malo, so mi pa veliko pomagale Metoda, Pavla in Branka. Kmalu so pričele prihajati nove članice, pričela sem sama risati nove vzorce, naše vezenine še niso bile lepo izdelane, a smo vseeno pripravile kar lepo razstavo, pa tudi obiskovalci so bili zadovoljni.

Vsak, ki se začne ukvarjati z ročnimi deli, ima za seboj nekoga, ki ga za to navduši. Kako se vi spominjate svojih začetkov?

Že majhna sem občudovala monograme na rjuhah in brisačah, oltarne prte, prtičke v bogkovem kotu, na steni pri štedilniku in ob nedeljah tudi na mizah. Zelo rada sem zahajala h Kodretovi mami, ki je stanovala čez cesto. Vsako nedeljsko popoldne je vezla in jaz sem jo tako rada gledala. Mama ni imela denarja za blago in prejico, smo se pa morali vsi, tudi brat, naučiti plesti. Ko pa sem hodila v nižjo gimnazijo v Litijo, sem štiri leta obiskovala ročno delo. Največ smo pletle nogavice, saj smo jih vse potrebovale za zimo, smo pa tudi spletle in kvačkale različne vzorce, vse smo izvezle tudi vezeno vajenico z različnimi vbodi. Potem pa dolgo ni bilo časa za vezenje, sem pa vedno rada pletla za družino. Ko sem se upokojila, sva postali z gospo Pavlo Groznik veliki prijateljici in ona ima velike zasluge, da danes me tako lepo vezemo. Družina me ne potrebuje veliko, imam čas in delam stvari, ki sem si jih vedno želela.

Zelo ste spretni in veliko ustvarjajte, vezete, pletete, kvačkate, klekljate in svoje vezilje vedno razveseljujete z novimi vzorci, ki jih narišete, in z idejami, kaj naj katera dela. Kaj vam osebno pomeni to izmenjavanje idej, učenje vsake nove članice, ki se pridruži veziljam?

Poleg družine mi to naše ročno delo pomeni največ, skupina je res odlična, smo kot ena velika lepa družina, vse smo prijateljice, druži nas prijetno delo, izmenjavamo si izkušnje, ideje, res lepo sodelujemo in si pomagamo. Rada rišem in mi je všeč, da se to, kar narišem, tudi izdela.

Kako poteka delo v vašem krožku, kolikokrat se sestajate in kje? Kje potem pokažete svoje izdelke? Ali sodelujete tudi s kakšnim drugim društvom?

Sestajamo se dvakrat mesečno, to je prvi in tretji torek v mesecu ob 17. uri v galeriji šmarske knjižnice. Najprej si vedno ogledamo in pogovorimo o novih izdelkih, ker smo velika skupina, je vsakič kar majhna razstava, potem si ogledamo še vse ostalo, kar delamo, zato se je že zgodilo, da je za delo zmanjkalo časa. Izdelke pokažemo vsako leto na razstavi za občinski praznik in letošnja razstava bo že deveta. V Velenju pa je vsako drugo leto mednarodna razstava. Me smo se je udeležile trikrat in vsakokrat prejele priznanje. V Velenju je na ogled zelo veliko lepih izdelkov, podelili so le dvanajst priznanj, tako da smo kar zadovoljne, ker pa smo vse zelo dobre, bo mogoče v prihodnje tudi katera od naših vezilj stopila na stopničko. Leta 2014 smo razstavljale s klekljaricami v Železnikih, isto leto v novembru pa so klekljarice gostovale pri nas, na tej razstavi pa so pokazale svoje izdelke tudi vezilje Zlata nitka iz Boršta pri Trstu. Tudi kakšno drugo društvo bi razstavljalo pri nas in tudi me smo bile že povabljene v Srbijo, a take stvari so za nas predrage, se pa srečujemo v Velenju.

Kaj bi porekli o sodelovanju z našo lokalno skupnostjo?

Sodelovanje je lepo, gospod Boris Žužek nas vedno obišče in se kaj pogovorimo, za izvedbo razstave nam pomaga Občina, zadnja tri leta smo razstavljale v kulturnem domu, hvaležne smo knjižnici, še posebej gospe Andreji Štuhec, saj mi je bila že velikokrat v pomoč.

Ročna dela so vedno cenjena, v njih je ogromno časa, ki pa ga vsak posameznik z veseljem nameni tistemu, kar nastaja. Izdelkov ne ustvarjamo samo zato, da bi nekaj pokazali, ampak pomenijo kvalitetno preživljanje prostega časa, pomiritev, druženje, izmenjavanje idej. Kaj vi menite o tem?

Da, Katja, vse je tako, kot si rekla. Ročno delo je za dušo, pomiritev, druženje ob delu je nekaj najlepšega, čas ne gre v izgubo. Všeč mi je tudi, da so vse vezilje zelo ustvarjalne, pozitivne, delovne, natančne, samokritične in iskrene prijateljice.

V današnjem času se ljudem vse preveč mudi in mnogi si ne vzamejo več časa ali pa nimajo volje, da bi se pridružili kateremu od mnogih lokalnih društev. Kako je s članstvom v vašem društvu in kakšni so obeti za prihodnost?

Članic je petindvajset, običajno se nas zbere okrog petnajst, saj udeležba ni obvezna in tudi članarine ni. Naša skupina je velika in je med najboljšimi daleč naokoli. Vezilje vse več posegajo po zahtevnih, bogatih vzorcih, za katere porabijo tudi več kot petsto ur, menim, da bomo še napredovale. Tudi ko si starejši, se lahko naučiš še marsikaj zanimivega in koristnega. Meni je zelo všeč prostovoljstvo, da mladi učijo starejše ali obratno. Tudi ti si prostovoljka, čeprav imaš veliko obveznosti. Jaz pravim, da je znanje treba podarjati. Sama sem se osemin-šestdesetletna učila klekljati, računalništva pa pri sedemdesetih in mi oboje pride prav.

Hvala vam, Štefka, da ste si vzeli čas in z nami delili svoje veselje. Naj se nitke v vašem krožku še dolgo dobro in lepo prepletajo.

Marija Celestina je zborovodkinja Mešanega pevskega zbora Zvon Šmartno pri Litiji. Njena pot v svetu glasbe je dolga in zelo zanimiva. Pevsko društvo Zvon ima v Šmartnem zelo dolgo tradicijo, vaš pokojni oče je bil Šmarčan in navdušen pevec, kako se vi spominjate delovanja tega društva nekdaj?

Moj pokojni oče Tinko Mah je do leta 1983 prepeval v Zvonu, do odhoda Janka Slimška. Kasneje je pel še pri litijskih upokojencih, še veliko let, pred tem pa v železničarskem zboru in cerkvenem zboru skupaj z mojo mamo. Oče mi je velikokrat pripovedoval, kako dobri pevci so bili včasih in kako so imeli odlične zborovodje. Sama sem pri Zvonu začela peti, ko je zbor prevzela ga. Vidic, kasneje sem jo eno leto nadomeščala in ji pomagala pri korepeticijah.

Glasbo imate radi, zapisani ste ji že od malega, kakšni so bili vaši začetki?

Glasbo imam zelo rada, in ko sem prenehala peti in igrati, sem hudo zbolela, seveda tudi zaradi preobremenjenosti, nato sem se odločila, da bom delala tisto, kar me veseli. Na novo sem se začela učiti igrati klavir, saj sem medtem veliko pozabila.

Začelo pa se je že takrat, ko sta me oče in mama vzela s seboj na kor, kjer sta prepevala. Stara sem bila tri leta in ena od pevk me je vprašala: „Kaj boš pa ti, ko boš velika?» «Druge tete bom pet učila,» sem izstrelila kot iz topa. Te moje besede so se uresničile pred petimi leti.

Pri trinajstih letih me je klavir učil g. Cajhen, ki je bil zelo strog in me je res veliko naučil. Ko so v Ljubljani ponovno odprli orglarsko šolo, sem jo obiskovala tri leta in igrala pri g. Troštu, tudi zelo priznanemu profesorju in skladatelju.

Ko sem bila v višjem razredu, sem začela z vodenjem otroškega zbora, ki sem ga vodila 15 let. Vpisanih je bilo kar 53 otrok, med njimi tudi odlična pianistka Urška Mohar Vidic in Jože Vidic. Otroški zbor je na orgle spremljal g. Koprivnikar, ki me je tudi učil igranja na harmonij, kasneje pa še moj brat Marjan Mah. Ta otroški zborček je prerastel v odličen mladinski zbor, potem sem ga kmalu prenehala voditi. Po odhodu Koprivni-

karja sem več let igrala orgle tudi pri mešanem zboru, ki ga je takrat vodil g. Rudi Vidic, kasneje me je zamenjala ga. Marjanca Vidic.
Po več letih sem ponovno začela prepevati najprej v cerkvenem zboru, potem še pri Zvonu, sedaj pa je minilo že pet let, odkar vodim Zvon.

K Zvonu vas je pripeljala želja prepevati v zboru, potem ste prevzeli mesto zborovodje. Želeli ste nadgraditi svoje znanje. Kam vas je peljala pot? Kako se je to zgodilo?

Takratna zborovodkinja nas je na sredi ure zapustila, češ, sedaj si izberite novega zborovodja, jaz vas ne bom več učila … kaj sedaj? V razredu je nastala tišina, nekateri so bili veseli, nekateri žalostni, pa so mi rekli: „Sedaj nas boš pa kar ti učila, ker znaš igrat." „O, saj nič ne znam, premalo znam za tako odgovorno delo," sem si mislila.
Še isto leto sem se vpisala na Konservatorij za glasbo v Novem mestu, kjer sem preživela skoraj vse vikende, tudi po dva ali tri dni skupaj. Pri prof. Andreji Martinjak sem z odliko zaključila dirigiranje na zaključnem koncertu tamkajšnjega zbora. Na moje veliko presenečenje me je takrat prišlo poslušat kar nekaj pevcev Zvona, kar mi je zelo veliko pomenilo.
V tistem letu sem zelo veliko pridobila, saj sem se učila poleg službe po tri, pet in tudi več ur dnevno. Bilo je naporno, toda to sem počela z velikim veseljem in nikoli mi ni bilo težko se peljati tako daleč v šolo. Tam se spoznala odlične glasbenike, z nekaterimi smo še vedno prijatelji. Nato sem ugotovila, da mi manjka vokalna tehnika. Našla sem odlično sopranistko, Martino Burger, pri kateri sem dve leti delala v manjši skupini vokalno tehniko. Tudi tokrat sem pridobila veliko znanja, ki mi pride zelo prav. Vseskozi obiskujem vse možne tečaje v zvezi z zborovodstvom, v tujini in doma, saj brez izobraževanja ne gre.

Vsi, ki prepevajo pri Zvonu, vedo, kako z veseljem in navdušenjem izbirate program, hodite na seminarje, imate vedno nove ideje. Kako poteka celoletno delo pri zboru, kako se pripravljate, kateri so vaši najljubši nastopi?

Res je, da z velikim veseljem vodim ta čudoviti zbor. Tu so tako enkratni pevci, odlični prijatelji, zelo so pridni, potrpežljivi, vztrajni in zelo učljivi. Če se zavedaš, da ljudje hodijo k zboru iz veselja, jim tega ne moreš vzeti. Pevci žrtvujejo svoj prosti čas zato, da pridejo na vaje. Moja dolžnost pa je, da jih čim več naučim, sem z njimi prijazna in vedno dobre volje. Pevec ima rad zborovodjo, ki je nasmejan prijazen … Čez celo leto zbiram pesmi, ki so mi všeč in ki so primerne za zbor. Na koncu sezone pa naredim ožji izbor, vedno pa mora biti vmes en »cukrček«. To je ena posebna pesem, ki bo zažgala med pevci in poslušalci. Nastopi so mi vsi ljubi, rada jih imam in srečni smo vsi, če nam uspe. Pred nastopom si damo »petko« in si zaželimo dober nastop!

Vodenje zbora marsikdaj ni lahko, prepevajo ljudje različnih starosti, poklicev, a vam uspeva držati ljudi skupaj, ker na prvo mesto postavljate veselje do petja, druženje, prijateljstvo in pomoč drug drugemu. Kateri cilji so pred vami v prihodnosti?

Ne vem še za moje načrte za naprej, kar bo čas prinesel, če bo služilo zdravje, vsekakor pa ne bom prenehala z igranjem na klavir, pa čeprav samo za »mojo dušo«.
V majhnih krajih se ljudje poznajo med seboj, velikokrat je namesto prijaznosti čutiti zavist, kar se včasih pozna tudi v delovanju zbora.

Vi zelo radi in velikokrat poveste, da se morajo ljudje povezovati, si pomagati, kar se vedno potem pokaže kot resnica, saj obstanejo le društva, ki so odprta, prijazna in delovanja ne čutijo kot tekmovanja, ampak kot nekaj, kar človeku obogati življenje. Kakšne so vaše želje za delovanje Pevskega društva Zvon?

Ko sem prevzela vodenje zbora, sem sklenila, da bom delala na tem, da se vse kulturne skupine v našem kraju povežemo in sodelujemo. To mi pa žal z vsemi ni uspelo. Odlično sodelujemo s Folklorno skupino Javorje, tudi z nekaterimi iz skupine KUD Vajkard, sodelovali smo s Fanti od fare, s pianistkami Urško Vidic, Tino Logar, Janjo Šuštaršič in Saro Rustja Turniški. Tudi z gospo Selmo Gradišek sva že kar nekajkrat dobro sodelovali. Odlično sodelujemo s Senožeškimi tamburaši, s katerimi smo že večkrat skupaj nastopali tudi v tujini. Moja želja za delovanje pevskega zbora je, da bi se nam res uspelo povezati z vsemi skupinami v našem kraju, da bi končno skupaj začeli nastopati, brez poniževalnih pogledov in nezdrave tekmovalnosti.

Veliko časa potrebujete za pripravo na vaje zbora, verjetno pa počnete še kaj poleg tega?

Za priprave na vaje porabim veliko časa. Vsako pesem najprej zaigram in se na pamet naučim vsak glas posebej. Nikoli ne grem na vajo, da se ne bi nanjo dobro pripravila, ker to delam zelo odgovorno tudi do pevcev. Poleg tega še večkrat delam v naši trgovini, urejam dokumente, zaključujem in nabavljam blago.

Pevski zbori so že več kot stoletje pomemben del identitete Šmarčanov in iz našega okolja je izšlo kar nekaj pevcev, ki so se uveljavili na državni ravni in tudi v mednarodnem prostoru. Vsi si želimo, da se ohrani uspešna tradicija in verjetno si tudi vi želite, da bi se društvu pridruževali novi člani. Kakšno je trenutno stanje članstva in kakšni so načrti za prihodnost?

V zboru poje kar lepo število pevcev, nekateri tudi že trideset let, nekaj je mladih, želim pa si, da pridejo še tisti mladi, ki si želijo prepevati v našem zboru, saj bomo vsakega z dobrim posluhom lepo sprejeli. Pregovor pravi: „Kdor poje, zlo ne misli." In še ta, ki mi je še bolj pomemben: „Bog ti je dal ta dar in ne zavrzi ga!"

Ali v kratkem načrtujete kakšno prireditev v domačem okolju?

Sedaj se pripravljamo na koncert, ki bo 4. junija na gradu Bogenšperk, v goste pride zbor iz sosednje Avstrije, pred tem imamo revijo zborov. Do takrat pa bomo imeli še dva nastopa v drugem kraju. Ni nam dolgčas in, kar delamo, delamo z veseljem in veliko odgovornostjo.

Hvala tudi vam, Marija, za čas, ki ste si ga vzeli in z nami delili svoje razmišljanje. Želiva vam, da bi Zvon v Šmartnem nikoli ne utihnil.

Društvo LAZ ponovno sodeluje v programu Evropa za državljane

Avtorica članka: Nina Mravlje

Voda je osnovni pogoj za življenje ljudi, rastlin in živali ter nepogrešljiv vir za gospodarstvo, zato je ohranjanje vodnih virov pomembna tematika, ki se tiče vseh nas. Petčlanska ekipa članov Društva za razvoj podeželja Laz se je med 8. in 10. marcem 2017 udeležila uvodnega srečanja projekta z naslovom H2O – Mreženje mest in vključevanje državljanov v zaščito vodnih virov v Evropi.

Projekt poteka v okviru programa Evropa za državljane, ki je sofinanciran s strani EU, za spodbujanje večje vloge državljanov pri razvoju Unije. Ker voda ne pozna meja, ravnanje z vodnimi viri v eni državi vpliva na vodne vire v sosednjih državah, zato je pomembno sodelovanje med evropskimi državami. Prijaviteljica projekta, Občina Ruma (Srbija), je poleg društva Laz, k sodelovanju povabila še Občino Razlog (Bolgarija), mestno četrt Praga 9 (Češka), Občino Našice (Hrvaška) in socialno podjetje Human Innovation Group Nonprofit (Madžarska).
Med dvoletnim trajanjem projekta bo vsaka sodelujoča organizacija v svojem kraju delovanja organizirala srečanje vseh partnerjev, na katerem bodo med drugim predstavljene dobre prakse ohranjanja vodnih virov, ukrepi zagotavljanja pitne vode in predstavitev prenosa evropskih direktiv o vodi na lokalno raven. Na Občini Rumi so predstavili dobro prakso, kako vodne vire izkoristiti v turizmu

– takšen primer je arheološko najdišče Gomolava, ki se nahaja ob glavnem vodotoku Rume, reki Savi – ter kako ravnati z okoljsko zaščitenim vodnim območjem – na primeru Bara Trskovača. Predstavila sta se tudi občinski oddelek za vodovod in oddelek za preverjanja kakovosti in standardov pitne vode. Na takšen način poteka izmenjava dobrih praks, znanja in možnosti sodelovanja med projektnimi partnerji, poleg tega pa sodelovanje v evropskih projektih omogoča večjo prepoznavnost našega kraja, občine in države, zato so takšni in podobni projekti več kot dobrodošli. Prihod projektnih partnerjev v Slovenijo bo v mesecu juniju 2018. Društvo Laz je bilo v letu 2015 tudi že organizator projekta Evropa za državljane z naslovom Demokratična odgovornost in državljanska udeležba v Evropi, v katerem je sodelovalo 14 evropskih držav.

Bogata ponudba dogodkov za preživljanje prostega časa v Srcu Slovenije

RAZVOJNI CENTER SRCA SLOVENIJE
DEVELOPMENT CENTRE OF THE HEART OF SLOVENIA

Avtorica članka: Eva Vovk

Izšla sta nova zloženka s turistično ponudbo območja Srce Slovenije in koledarček prireditev s preko 310 dogodki, ki se bodo v letošnjem letu odvijali na našem območju.

Zloženka z zemljevidom območja Srca Slovenije predstavlja 21 lokalnih turističnih ponudnikov – med njimi sta se iz Šmartnega pri Litiji odločila za sodelovanje dva ponudnika, in sicer **Grad Bogenšperk** in **Domačija Pivec.** Priročna knjižica **»Utrip prireditev v Srcu Slovenije 2017«** je bila pripravljena z mislijo na vse vas, ki se radi družite in spoznavate nove ljudi ter se v prostem času radi udeležujete dogodkov v vašem domačem ali sosednjem kraju. V njej boste našli pestro izbiro **plesnih in glasbenih prireditev, športnih dogodkov, festivalov, sejmov, razstav, gledaliških ustvarjanj in folklornih prireditev**. Aktivnosti se bodo odvijale na območju petih občin Srca Slovenije: Kamnik, Litija, Lukovica, Mengeš in Šmartno pri Litiji. Pri zbiranju podatkov je sodelovalo skupaj **več kot 100 društev, javnih zavodov, športnih klubov in drugih organizacij.**
Natisnjeno promocijsko gradivo je brezplačno in ga lahko prevzamete pri Javnem zavodu Bogenšperk ter pri nekaterih sodelujočih ponudnikih. Elektronski verziji koledarčka in zloženke pa si lahko ogledate na www.razvoj.si v zavihku Izdane publikacije.

Knjižica »Utrip prireditev v Srcu Slovenije 2017«

Trganka s turistično ponudbo Srca Slovenije 2017

Tradicionalni družinski koncert Glasbene šole Litija - Šmartno

Avtorica članka: Janja Galičič, ravnateljica

V sredo, 25. januarja 2017, je v bil dvorani Glasbene šole Litija - Šmartno že šesti družinski koncert.

Tradicionalni koncert je namenjen družinam, katerih otroci in drugi sorodniki obiskujejo glasbeno šolo. Na koncertu se je poleg sestric in bratov predstavilo tudi nekaj mamic, očetov in ena babica. Mnogi od njih so svoje glasbeno znanje pridobili prav na naši glasbeni šoli, kar nas še posebej navdaja s ponosom, saj pomeni, da smo znali poleg spretnosti igranja položiti v njihova srca tudi pravo ljubezen do glasbene umetnosti.
Na koncertu se je v triindvajsetih točkah predstavilo 58 nastopajočih, ki so jih za nastop pripravili mentorji: Borut Avsec, Rado Černe, Dušan Drobnič, Janja Galičič, Slavčo Gorgiev, Veronika Hauptman, Uroš Hribar, Tajana Novak, Nadja Drakslar Petrač, Mira Kranjec, Olena Novosel, David Petrič in Brigita Šuler, s klavirjem pa je nekatere spremljal Tilen Bajec.

Prireditev sta organizirala Olena Novosel in Borut Avsec, uspeh tega nastopa pa je rezultat dobrega sodelovanja učiteljev, staršev in učencev.

Osrenca (709 m)

Avtor članka: Janez Javorski

Mnogo let že hodimo, ko ni časa, volje in vremena za višje hribe, na Osrenco, ki se nahaja nad Javorsko energijsko in učno potjo. Od nas je oddaljena približno štirideset minut nezahtevnega pohoda po poti, ki je v času, ko je gozd v počivanju, razgledna.

Na vrhu Osrence je stolp, s katerega so pogledi predvsem na zahod in jug. Pristava je kot na dlani. Karavanke in Julijci s Triglavom so lepo vidni ob prevetrenem in jasnem vremenu. Na žalost je pogled proti vzhodu omejen s previsokim drevjem, ki počasi ovira pogled tudi proti Kamniško-Savinjskim Alpam.
Stolp na Osrenci smo ocenili na petnajst metrov višine, kar pomeni, da z njega gledamo z najvišje točke v naši občini, 724 metrov nadmorske višine.
Pohodniki Osrenco pogosto obiskujejo in večina si izbere krožno pot od nekdanje šole na Javorju v smeri Debeč in preko Felič vrha nazaj.
Sekcija za pohodništvo pri ŠD Javor je opremila stolp na Osrenci z zabojčkom, v katerem je vpisna knjiga. Želimo si, da bi vsakdo videl, kdo poleg njega obiskuje ta prijeten hribček.
Misli in želje pa nas vodijo, da v prihodnosti ugotovimo, kdo je največkrat na Osrenci. Mogoče tudi, kdo je sposoben največkrat priti v letu, mogoče dnevu od Javorske energijske in učne poti po krožni poti na Osrenco in mimo šole nazaj do JEUP.
Se gremo?

Priložnosti za razvoj s tremi novimi evropskimi projekti

RAZVOJNI CENTER SRCA SLOVENIJE
DEVELOPMENT CENTRE OF THE HEART OF SLOVENIA

Avtorica članka: Eva Vovk

Spodbujanje pešačenja v mestih, promocija odgovornega inoviranja v podjetjih ter razvoj trajnostnih konceptov v turizmu so teme treh novih projektov, ki jih izvaja Razvojni center Srca Slovenije. Izvajajo se na novem programu **Interreg Podonavje** *(Danube Transnational Programme)*, aktivnosti pa bodo na območju Srca Slovenije potekale od letošnjega leta dalje.

CityWalk projekt spodbuja trajnostne oblike mobilnosti, posebej aktivnih oblik transporta – pešačenja in kolesarjenja. Glavni namen projekta je izboljšanje ključnih pogojev za pešačenje, kot rezultat pa se predvideva zmanjšanje emisij in hrupa ter povečana varnost in zdravje prebivalcev. Projekt lahko spremljate na uradni spletni strani www.interreg-danube.eu/citywalk.

INSiGHTS je turistični projekt, ki spodbuja trajnostno uporabo naravnih virov in kulturne dediščine s ciljem razvoja trajnostnega in zelenega turizma. Projekt je še posebej relevanten za področje razvoja turizma in dela s posameznimi turističnimi ponudniki. Aktivnosti projekta bodo objavljene na www.interreg-danube.eu/insights.

Projekt **D-STIR** promovira uporabo odgovornih raziskav za izboljšanje pogojev za razvoj inovacij v državah Podonavja. V izbranih podjetjih na območju Razvojnega partnerstva Srca Slovenije bo testirana posebna metoda »STIR«, ki je bila razvita na Univerzi v Arizoni. Spletna stran projekta je www.interreg-danube.eu/d-stir.

Pri vseh omenjenih projektih Razvojni center Srca Slovenije sodeluje kot **odgovorni partner za promocijo in diseminacijo projektnih rezultatov na mednarodni ravni**. Povabila za opravljanje te vloge smo od vodilnih partnerjev prejeli na podlagi referenc v evropskih projektih uspešnega dela v preteklosti.

Zloženke projektov, pridobljenih na programu Interreg Podonavje

Dve pesmi iz slatenskega urbarja

Avtorica članka: Stanka Sirk

Polihistor J. V. Valvasor, Nobelov nagrajenec Fritz Pregl in dramatik ter novelist Slavko Grum so trije prodorni umi, po katerih je Šmartno pri Litiji znano v Sloveniji in tudi zunaj njenih meja. Sta se pa v bližini Šmartnega pri Litiji, v urbarju gradu Slatna, ohranili dve pesmi, ki sta širši slovenski javnosti dokaj neznani, imata pa po izsledkih slovenistov pomembno mesto v razvoju slovenskega knjižnega jezika in umetnega slovstva.

Prvi zapis o najdbi in dva doslej najtemeljitejša znanstvena prispevka izpod peres literarnega zgodovinarja dr. Jožeta Koruze in jezikoslovke dr. Brede Pogorelec so bili objavljeni v reviji Jezik in slovstvo leta 1974.

Najdba je bila plod sistematičnega pregledovanja arhivskega gradiva v Arhivu Republike Slovenije. V urbarju graščine Slatna za leti 1715 in 1716 sta bili odkriti dve pesmi, napisani v slovenskem jeziku, in sicer **Ena Lepa Peishem ad eniga Peianiga Mosha jnu Shene** ter **Jest Vboga Revna srutha**. Pisec prve pesmi je bil graščinski uradnik ali oskrbnik Franc Jožef Jankovič, oče dveh otrok, zapisanih v krstni knjigi župnije Šmartno pri Litiji. Rokopis druge pesmi je delo neznanega avtorja. Jankovič je bil gotovo predstavnik takratne inteligence, saj je obvladal, kot je razvidno iz ostalih besedil v urbarju, tudi latinščino. Moral pa je imeti tudi umetniško žilico, saj so v urbarju našli tudi njegove nemške verzifikacije.

Breda Pogorelec in Jože Koruza ugotavljata, da pesmi nista zapisa ljudskih pesmi, ampak sodita v umetno posvetno pesništvo, kar je za omenjeno dobo zaradi redkosti ohranjenih posvetnih zapisov slovenščine velika dragocenost. Ne samo da nista zapis ljudskih pesmi, Koruza ugotavlja, da sta celo vplivali na kasnejše ljudske pesmi podobnega žanra. Kar se tiče jezika in načina zapisovanja pa se naslanjata na protestantsko knjižno normo.

Jože Koruza v zaključku svoje razprave naniza nekaj literarnozgodovinskih vprašanj, na katera bi bilo še potrebno odgovoriti v zvezi s slatenskima pesmima, in sicer gre za vprašanja o izvoru oziroma pobudah, iz katerih sta pesmi nastali, o morebitnem uprizarjanju Ene Lepe Peishmi ad eniga Peianiga Mosha jnu Shene zaradi njene dialoškosti ter za vprašanje o vplivu grajskega življenja na kulturno podobo podeželja, saj pesmi izpodbijata mnenje, da so bili fevdalci na naših tleh nekaj tujega, Slovencem neprijaznega, in da je bilo nemogoče, da bi v takšnem okolju nastala kakšna slovenska verzifikacija.

Navedena vprašanja so v poznejših letih ostala neodgovorjena, saj se po letu 1974 ni nihče več sistematično lotil raziskave dveh pesmi iz slatenskega urbarja.

Vsaj na zadnje vprašanje pa bi delno lahko odgovorili tudi s pomočjo zapisov in spominov na življenje na šmarskih gradovih, sicer iz poznejših obdobij, ki kažejo, da se bogenšperska in slatenska gospoda ni zapirala pred domačini: zaposlovali so jih, bili do njih dobrodelni, podpirali so kulturno dejavnost (na dvorišču in v parku gradu Slatna je pevsko društvo Zvon leta 1911 ob svoji 20-letnici pripravilo veliko slovesnost), gradove so odpirali raziskovalcem (arheološka izkopavanja vojvodinje Marie Mecklenburške so na Bogenšperk privabljala številne strokovnjake s tega področja) ter celo razmišljali o razvoju turizma. Predvsem pa so v provinco prinašali novosti iz velikega sveta in, kot kažeta slatenski pesmi, vsaj do neke stopnje obvladali tudi slovenski jezik.

Da bi dragoceni najdbi približali domačinom in širši slovenski javnosti, smo se odločili, da ju uprizorimo na mestu, kjer sta nastali – na Slatni, in sicer v okviru letošnjega pohoda po Valvasorjevi poti. Ena Lepa Peishem ad eniga Peianiga Mosha jnu Shene ter Jest Vboga Revna srutha sta gotovo pesmi, ki nas še danes lahko nagovorita: prva s humorjem in robatostjo, druga z osebno prizadetostjo, obe pa z večnim vprašanjem o odnosu med moškim in žensko.

Pridobitev statusa pravne osebe

Avtor članka: Društvo za razvoj podeželja Laz

Društvo za razvoj podeželja Laz je pridobilo status pravne osebe, ki deluje v javnem interesu na področju spodbujanja razvoja turizma v okviru turističnega območja, ki zajema območje občine Šmartno pri Litiji in občine Litija.

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo je v začetku letošnjega leta izdalo odločbo, da Društvo Laz izpolnjuje vse pogoje za pridobitev statusa. To je za društvo velika potrditev dosedanjega dela, saj je po zadnjih podatkih omenjenega ministrstva ta naziv pridobilo le 14 organizacij. S pridobitvijo tega statusa bo Društvo Laz oblikovalo delovno skupino, ki bo imela znanje in izkušnje na področju turizma, in jo okrepilo z mladimi, ki bodo v turizmu prepoznali priložnost za pridobivanje izkušenj, morda tudi zaposlitev.

Društvo Laz uspešno izvaja naloge in aktivnosti v javnem interesu, ki so pomembne za razvoj turizma, kot so organiziranje in izvajanje prireditev (npr. Pohod po Jablaniški poti, Poletna muzejska noč, Dan jagod in špargljev, Dobrote Jablaniške doline itd.), načrtovanje in izvajanje informativno-promocijskih dejavnosti (promocija na sejmu Natour Alpe-Adria, izdajanje promocijskih

gradiv), razvoj in vzdrževanje javnih površin, namenjenih turistom (npr. Jablaniške poti).

Društvo Laz ozavešča in spodbuja lokalno prebivalstvo k pozitivnemu odnosu do turistov in turizma. Komisija je pri svojem odločanju upoštevala tudi, da bi podelitev statusa Društvu Laz lahko prispevala k spodbujanju razvoja turizma na turističnem območju, ki je turistično še razmeroma slabo razvito, saj bi se na ta način lahko okrepile nujno potrebne aktivnosti, usmerjene v povezovanje turističnih ponudnikov.

Da društvo pridobi status pravne osebe, ki deluje v javnem interesu na področju spodbujanja razvoja turizma, mora izpolnjevati pogoje, kot jih določa 15. člen Zakona o spodbujanju turizma ZRST:

- deluje najmanj dve leti na nacionalni ravni ali v okviru turističnega območja (turistično območje je geografsko zaokroženo območje ene ali več občin, ki ponuja določen splet turističnih storitev oziroma integralni turistični proizvod (od storitev prenočevanja, prehrane, zabave, rekreacije do drugih storitev za prosti čas in drugih storitev), zaradi katerega ga turist izbere za svoj potovalni cilj),
- če deluje v okviru turističnega območja: ima pridobljeno soglasje občin v okviru tega turističnega območja,
- ima dejavnosti, ki so v javnem interesu na področju spodbujanja razvoja turizma, opredeljene v svojem ustanovitvenem aktu (statutu),
- zadnji dve leti je svoja sredstva pretežno uporabljalo za opravljanje dejavnosti, ki so v javnem interesu na področju spodbujanja razvoja turizma,
- v obdobju zadnjih dveh let je redno izvajalo programe, projekte ali druge aktivnosti za uresničevanje namena in ciljev, ki so v javnem interesu,
- ima izdelane programe svojega bodočega delovanja in
- ima izkazane pomembne dosežke svojega delovanja.

Društvo, ki ima status in deluje v javnem interesu na področju spodbujanja razvoja turizma na nacionalni ravni, lahko za izvajanje ukrepov in aktivnosti turistične politike (npr. trženje celovite turistične ponudbe, mednarodno sodelovanje, razvoj kadrov v turizmu itd.) pridobi sredstva iz državnega proračuna (prvi odstavek 16. člena, v povezavi z 9. členom člen Zakona o spodbujanju razvoja turizma ZRST). Prav tako

lahko za izvajanje dejavnosti v javnem interesu na tem območju prejme sredstva iz občinskih proračunov (drugi odstavek 16. člena ZSRT). Občine lahko na takšne nevladne organizacije prenesejo tudi opravljanje nalog načrtovanja, organiziranja in izvajanja politike spodbujanja razvoja turizma, ki so v njeni pristojnosti (19. člen ZSRT).

V društvu se zavedamo, kako pomembno je sodelovanje in povezovanje različnih turističnih ponudnikov, storitev in produktov, zato smo na tem področju zelo aktivni. Tudi v prihodnosti je naša želja povečati turistično ponudbo in storitve na območju občine Šmartno pri Litiji in občine Litija in se povezati z različnimi inštitucijami in posamezniki, ki delujejo na področju turizma.

Pomlad na gradu Bogenšperk

Avtor članka: JZ Bogenšperk

Sonce in pomladne temperature nas razveseljujejo in vabijo v naravo. Na gradu Bogenšperk smo že široko odprli vrata za obiskovalce, v aprilu in maju pa bo dogajanje pestro tudi v okolici gradu.

V okviru grajskih zeliščarskih delavnic smo aprila že izvedli delavnico čemaž. V maju se bomo sprehodili po cvetočem grajskem travniku, kjer bomo spoznali različne rastline, na delavnici pa iz njih pripravili različne pripravke in spoznali uporabnost posameznih zelišč.

Grad Bogenšperk bo v grajski galeriji gostil razstavo Prešernovega nagrajenca Vladimirja Makuca. Vladimir Makuc (1925–2016) je eden najvidnejših slovenskih likovnikov in grafikov, umetnik izrazito osebnega poetičnega sloga in eden najpomembnejših interpretov slovenskega kraškega okolja ter prejemnik številnih nagrad in priznanj.

Med **17. in 23. aprilom** se bo na Bogenšperku v sodelovanju z zavodom Lamfit odvijal teden trim steze in Lamfit vadbe: Šport in kultura z roko v roki. Po predhodni prijavi se boste lahko udeležili vadbe na trim stezi, zdravega in primernega teka, prilagojenega posamezniku, ali vadbe celega telesa v skupini.

Valvasorjev dan bo obeležen z dvodnevnim kulturno umetniškim dogajanjem na gradu Bogenšperk v **soboto in nedeljo, 20. in 21. maja**. Osrednji projekt »Bogenšperk: kjer se srečata Vzhod in Zahod« ob svetovnem dnevu kulturne raznolikosti za dialog in razvoj je podprla Komisija za Unesco v Sloveniji. Dogodek bo odprla projekcija dokumentarnega filma na temo migracij in medosebnih človeških odnosov priznane iranske režiserke Farzaneh Farshad, sledila bosta pogovor v okviru okrogle mize z izbranimi gosti ter glasbeno plesna predstava. Vstop bo prost.

V nedeljo bomo obeležili 376. obletnico rojstnega dne Janeza Vajkarda Valvasorja. Dan bomo pričeli ob 9. uri s tradicionalnim pohodom po Valvasorjevi krožni poti, sprejemom in pogostitvijo pohodnikov ob vrnitvi s pohoda na samem gradu, ustvarjalnimi delavnicami za otroke, vodenim ogledom gradu in njegovih zbirk ob spremljavi žive glasbe za vse udeležence ter zaključno gledališko predstavo za otroke in odrasle na temo kulturne in jezikovne raznolikosti ter dialoga.

Veselimo se srečanja z vami.

Energična pomlad na Klišeju

Avtorica članka: Maja Mijić

Prvi meseci tega leta so v študentskem klubu Kliše minili v znamenju zanimivih izobraževalnih, kulturnih, zabavnih in športnih dogodkov.

V januarju smo se družili na prvi letošnji Klišejevi izobraževalno-zabavni soboti, na kateri smo spoznali osnove projektnega managementa in se naučili, kako uspešno oddajati prijave na evropske razpise. Koristno druženje smo nadaljevali tudi v prvi polovici februarja, saj smo največji slovenski kulturni praznik obeležili s čajanko, ki smo jo organizirali v klubskih prostorih.

Največji in najbolje obiskan dogodek pa je bilo zagotovo pustovanje, ki je imelo za klišejevce letos poseben pomen. V vlogi organizatorjev sobotnega pustnega dogajanja smo skrbeli za celodnevno gostinsko ponudbo litijskega karnevala in zabavo nadaljevali tudi pozno v noč ob ritmih Kingstonov in številnih lokalnih DJ-jev (Berni White, Sinart in Tomc). Dobra organizacija in uspešna izvedba zabave sta odraz trdega dela Klišejeve ekipe za zabavo, ki je tokrat presegla naša lastna pričakovanja. Ob tej priložnosti gre tudi zahvala vsem nastopajočim in sodelujočim, saj s skupnimi močmi uspešno promoviramo lokalno dogajanje.

Mesec marec je bil bolj športno obarvan, saj smo smučali v Katschbergu in si ogledali smučarske skoke v Planici, kjer nam tudi neugodne vremenske razmere niso pokvarile dobrega razpoloženja. To se je kazalo tudi pri uspešno izvedeni čistilni akciji ob Dnevu za spremembe in še bolj ob praznovanju 20-letnice delovanja kluba. V Klišeju si želimo, da bi letošnji jubilej proslavili v širši družbi, zato bomo ob tej priložnosti pripravili posebno presenečenje. Vabljeni torej v našo družbo in k spremljanju vseh klubskih dogodkov na naši spletni strani in Facebook profilu Kliše Klub.

Naši tekmovalci 2017

Avtorica članka: Janja Galičič, ravnateljica Glasbene šole Litija - Šmartno

Čeprav se je leto 2017 šele dobro začelo, se v Glasbeni šoli Litija - Šmartno veliko dogaja. Tako se lahko že čisto na začetku leta pohvalimo z izvrstnimi rezultati, ki so jih naši učenci klavirja, harmonike in trobente dosegli na različnih tekmovanjih, ki imajo regijski, državni ali celo mednarodni okvir.

Vsi mladi glasbeniki, ki so prejeli zlato priznanje na 20. regijskem tekmovanju mladih glasbenikov iz okolice Ljubljane in Zasavja, so se s tekmovalnim programom predstavili še enkrat, in sicer na 46. tekmovanju mladih glasbenikov Republike Slovenije, ki je bilo meseca marca v gorenjski regiji.

6. mednarodno tekmovanje za pianiste »Ivan Rijavec«, Rogaška Slatina, 22. januar 2017
NEŽA KRANJEC, I. nagrada
EVA LAVRIČ, II. nagrada
Mentorica: Veronika Hauptman

Mednarodno tekmovanje harmonikarjev za nagrado Avsenik, Begunje, 28. januar 2017
PRIMOŽ ADAMLJE, srebrno priznanje
LOVRO PERME, srebrno priznanje
Mentor: Dušan Drobnič

20. regijsko tekmovanje mladih glasbenikov iz okolice Ljubljane in Zasavja, Vrhnika, 1. februar 2017
KLAVIRSKI DUO JULIJA FERLAN IN ALJA ŠKULJ, 1. a kategorija, zlato priznanje
Mentorica: Brigita Šuler
KLAVIRSKI DUO ZALA ŽIROVNIK IN JURIJ CVIKL, 1. a kategorija, zlato priznanje
Mentorica: Olena Novosel

Domžale, 2. februar 2017
JAKOB JERE, trobenta, 1. a kategorija, zlato priznanje, 1. nagrada in
posebna nagrada za najboljšo izvedbo obvezne skladbe
Mentor: Slavčo Gorgiev
Korepetitor: Tilen Bajec
ERIK SETNIČAR, trobenta, 1. c kategorija, zlato priznanje, 1. nagrada,
posebna nagrada za najboljšo izvedbo obvezne skladbe in
posebna nagrada za najboljšo izvedbo skladbe slovenskega avtorja
Mentor: Slavčo Gorgiev
Korepetitor: Tilen Bajec

Vsem učencem, njihovim mentorjem in korepetitorju za izjemen uspeh iskreno čestitamo!

Novice iz OŠ Šmartno

Avtorica članka: Vanja Adamlje

8. februar, slovenski kulturni praznik, je bil letos glasbeno obarvan.

Že v ponedeljek, 6. 2., sta se MPZ pod vodstvom učiteljice Selme Gradišek in glasbena skupina Artenigma dopoldan predstavila učencem od 4. do 9. razreda, popoldan pa staršem in drugim obiskovalcem. Občinstvo je prisluhnilo popularnim pesmim slovenskih in tujih izvajalcev, ki so bile prirejene za mladinski zbor. Za instrumentalno spremljavo je poskrbela skupina Artenigma, ki tudi sicer pogosto sodeluje z zborom. Na večernem koncertu je skupina izvedla tudi štiri lastne pesmi. Koncerta so v zadnji točki popestrili še pevci OPZ, dve plesni točki pa je odplesala Neža Pevec. Z istim programom so pevci MPZ gostovali tudi na OŠ Gabrovka.

V torek, 13. februarja, smo lahko prisluhnili koncertu, ki so ga pripravili učenci, ki obiskujejo Glasbeno šolo Litija - Šmartno. Tudi ta koncert je bil namenjen počastitvi kulturnega praznika.

Devetošolci so si 9. 2. v Cankarjevem domu ogledali gledališko predstavo Prosto po Prešernu, po predstavi pa so se pod vodstvom učiteljic odpravili po stopinjah slovenskih književnikov. Ogledali so si Vegovo ulico, Prešernov in Vodnikov trg ter Trg francoske revolucije.

Učenci od 7. do 9. razreda so na zimskem športnem dnevu lahko smučali na Rogli, tekli na smučeh ali drsali na Jezerskem ali pa se odpravili na pohod v okolico Šmartnega.

Tudi v letošnjem šolskem letu so učenci sodelovali na likovnem natečaju Igraj se z mano. Strokovna komisija je izdelke drugošolcev Julije Kosem, Voranca Prelogarja, Tarin Femc, Karin Petje, Kolje Oliverovič Femca, tretješolcev Svena Jana Anžurja, Žane Zupančič in četrtošolca Lovra Prelogarja uvrstila na razstavo. S tem so si učenci prislužili obisk 10. Mednarodnega kulturno likovnega dogodka Bodi umetnik – Igraj se z mano v Cankarjevem domu v Ljubljani. Ob prihodu so učence pričakale mize, polne dobrot, in klovni, ki so jih razveselili s figurami iz balonov. Sledil je obisk likovnih delavnic, na katerih so učenci z veseljem ustvarjali domiselne izdelke ob poslušanju Zlatka z bendom. Po koncertu so učenci sami izobesili likovne izdelke in tako postavili razstavo. Na koncu pa so si ogledali še muzikal Pogum.

V februarju so se šolski prostovoljci spet izkazali. Zbirali so topla oblačila in odeje za brezdomce.

Med zimskimi počitnicami so se učenci, ki obiskujejo Zdrav življenjski slog, družili ob različnih aktivnostih: plavali so v šolskem bazenu, obiskali varovance Doma Tisje, v telovadnici na različnih poligonih in postajah razvijali motorično znanje, spoznavali gimnastične elemente, reševali gibalne probleme ter se zabavali ob igranju svojih najljubših elementarnih iger in iger z žogo ter loparji.

10. marca so se predstavniki šole udeležili 21. šolskega pokljuškega maratona.

Naslednji dan je v Litiji potekalo 27. občinsko srečanje otroškega parlamenta. Našo šolo so zastopali četrtošolca Gašper Tori in Andraž Kosem, šestošolci Ema Bajc, Žana Primc, Dominik Hauptman, Špela Marolt in osmošolec Matic Kremžar. S sovrstniki iz sosednjih šol so razpravljali na temo Otroci in načrtovanje prihodnosti. Petošolci so na športnem dnevu v Planici aktivno preživeli dan. Tekli so na smučeh, se vzpeli na skakalnice in se odpravili še na pohod v Tamar.

30 let PGD Vintarjevec

Avtorica članka: Mojca Knez

Prostovoljno gasilsko društvo Vintarjevec je bilo ustanovljeno leta 1987 in združuje krajane vasi Podroje, Črni Potok, Riharjevec in Vintarjevec. Društvo v tem letu praznuje 30. obletnico delovanja, zato bomo obletnici primerno v mesecu maju izvedli svečano proslavo z veselico.

V prihajajočih mesecih načrtujemo adaptacijo gasilskega doma, nujno potrebna je namreč toplotna izolacija doma, skupaj z zamenjavo stavbenega pohištva. Trenutni stroški vzdrževanja so zelo visoki. Društvo je v preteklih letih izvedlo kar nekaj zanimivih in nujnih investicij (nakup novega vozila GVGP-1 skupaj z nadgradnjo, nakup prikolice, njeno nadgradnjo, nakup rabljenega vozila GVM za prevoz moštva), ki so poleg vseh ostalih rednih stroškov za društvo predstavljali kar velik zalogaj. Potrebna je tudi izpopolnitev zaščitnih oblek za operativne gasilce, saj smo zelo aktivni pri operativnih dolžnostih. Redno skrbimo za izobraževanja novih gasilcev in se udeležujemo tekmovanj.

V sklopu praznovanja okrogle obletnice bomo v sodelovanju z ostalimi društvi organizirali skupno intervencijsko vajo, slavnostno sejo in prireditev z veselico in srečelovom. V ta namen so dobrodošli kakršnikoli prispevki v obliki izdelkov, reklamnih predmetov, storitev ali denarja.

Že vnaprej se vsem darovalcem najlepše zahvaljujemo in vas hkrati že sedaj vabimo, da se nam pridružite v soboto, **27. 5. 2017, pod kozolcem v Vintarjevcu.** Zabavali nas bodo Veseli Dolenjci.

Lepo vabljeni!

Novice iz Planinskega društva Litija

Avtor članka: Aleš Pregel

Pohoda iz Spodnjega Loga na Zgornji Mamolj, dne 14. 1. 2017, se je udeležilo 25 pohodnikov planinske sekcije Sokol.

21. 1. 2017 je planinska sekcija Sava organizirala izlet na Lisco (927 m), ki se ga je udeležilo 17 članov. Na pot so se podali z vlakom do Brega, od koder je na Lisco preko Razborja dve uri in pol hoda.

21. 1. 2017 je v Idriji potekalo 28. državno tekmovanje Mladina in gore. PD Litija je zastopala ekipa osnovnošolcev OŠ Litija, pod vodstvom Ljudmile Intihar. Ekipa v sestavi Manca Hiršel, Lana B. Povše, Lea Vozel in Ažbe Železnik, ki si je nadela ime Izgubljeni podplati, je zasedla 12. mesto. Za uspeh jim čestitamo.

Deset udeležencev se je 28. 1. 2017 podalo na prvi letošnji družinski izlet, sedaj že tradicionalno v zimskih razmerah. Za cilj so si izbrali Smokuški vrh, ki se ponaša s kraljevskim razgledom na Julijce in Karavanke, na Mežaklo in Jelovico.

29. 1. 2017 je v planinskem domu na Jančah potekalo že 15. srečanje prijateljev Janč – janških prijateljev. Čeprav je bilo lani nekoliko manj tistih, ki so uspeli 25-krat priti na Janče in svoj vzpon potrditi v vpisni knjigi, so bile zasedene vse mize v domu, saj je srečanje namenjeno vsem članom društva. Prišla je tudi predsednica društva Alma Jere. Srečanje so pričeli z minuto molka v spomin na v preteklem letu preminula prijatelja Janč, Ivanko Marn in Viktorja Markoviča. V letu 2016 je bil najvztrajnejši udeleženec akcije Tomaž Setničar s 172. kolesarskimi vzponi. Že drugič zapored mu je pripadla prehodna palica za kolesarje. Tudi na drugem mestu je bil kolesar – Jože Črne (67). Med pohodniki je bil na Jančah največkrat Marko Lemut z 58. vpisi, ki je tako postal šesti posameznik, čigar ime je vgravirano na prehodni palici za pohodnike. Naštejmo še preostale prijatelje Janč za leto 2016: Jani Jerant (57), Blaž, Gašper, Ivan, Marija, Simon in Žiga Šircelj (47), Mojca Jerant (28), Vinko Jamnik (27), Ciril Gale, Miro Grm (26), Viktor Čebela in Erika Zupančič (25). Vsem iskrene čestitke.

Dogajanje v Planinskem društvu Litija

Avtor članka: Aleš Pregel

11. 2. 2017 se je 36 članov sekcije Sokol iz vasi Lipa povzpelo na Trstelj, ki se razteza med Vipavsko dolino in Krasom.

Ob vračanju z vrha so se ustavili še v Stjenkovi koči, nato so si v spremstvu članov jamarskega društva Kostanjevice na Krasu ogledali še tri kraške jame: Lojzetovo, Klobasjo in Krompirjevo. Po ogledu jam so izlet zaključili v vinarstvu Ščuka, kjer so jim pripravili okusno malico.

12. 2. 2017 se je devet planincev podalo na 1931 m visoko Trupejevo poldne. V težkih snežnih razmerah so po štirih urah dosegli 1.900 m višine, nato pa so se zaradi visokega snega morali vrniti. Izlet sta vodila Vito Bukovšek in Franc Intihar.

Planinska sekcija Sokol je 18. 2. 2017 organizirala pohod na Debenji (Debni) vrh, Žagarski vrh in Mali vrh (Trebeljevo), ki se ga je udeležilo 23 pohodnikov. Pohod so začeli v Zalogu, skupno pa so hodili sedem ur.

V soboto, 18. 2. 2017, so se člani planinske sekcije Sava odpravili na 878 m visoko Reber, hrib nad Trojanami. 21 pohodnikov je pot začelo v vasi Kolovrat. Po uri in pol hoje so prispeli do vrha in razglednega stolpa, s katerega je lep razgled na okoliško hribovje. Sestopili so na Trojane.

V soboto, 25. 2. 2017, je bil organiziran 21. Pohod Franca Štrusa. Poti od Senožeti do Ihana se je udeležilo približno 70 pohodnikov, večina iz našega društva, prišli pa so tudi planinci iz sosednjih planinskih društev. Kot je že tradicija, so se pohoda udeležili tudi svojci Franca Štrusa. Na proslavi na Oklem je govoril član državnega zbora g. Komal Shaker. Vodja pohoda Marjan Jug je pohodnike razveselil s pustnimi krofi.

Načrtovani izleti in akcije v aprilu 2017:

- 15. 4. 2017 – Frata–Mirna Peč–Dobrnič (sekcija Sokol),
- 22. 4. 2017 – Blegoš (sekcija Sokol),
- 22. 4. 2017 – izlet v neznano (sekcija Sava).

Program je okviren, več informacij o izletih pa dobite na društvu in na spletu http://www.pdrustvo-litija.si/.

Obvestila za april 2017

Društvo diabetikov Litija in Šmartno

Avtorica prispevka: Rudolfa Pogačar, predsednica DD Litija in Šmartno

1. Telovadba

Telovadba poteka v športni dvorani v Litiji dvakrat tedensko, ponedeljek in sreda ob 19.00 uri! Vljudno vabljeni!

2. Plavanje in vadba v bazenu Šmartno

Nadaljujemo vodeno vadbo pod strokovnim vodstvom v bazenu Pungrt, vsako sredo od 16.00 do 17.00. Vljudno vabljeni!

3. Ustvarjalne delavnice

Z delavnicami nadaljujemo ob četrtkih ob 17. uri.

4. Pohodi

Skupaj z MDI vsak četrtek organiziramo pohode v naši bližnji in daljni okolici. Hodite na lastno odgovornost v primerni obutvi in opremi.

Za pohode v okolici se prijavite v društveni pisarni najkasneje dan pred pohodom.

Za ostale pohode, kot na primer **Limbarska gora–Lukovica,** za katere bo zanimanje večje in bo organiziran avtobusni prevoz, **se morate prijaviti** v društveni pisarni z obveznim plačilom akontacije **teden dni pred odhodom.**

20. 4. 2017 – Litija–Limberska gora–Lukovica ob 8. uri (avtobus) – Lojze Hauptman

5. Kopanje v Dolenjskih Toplicah, Talasu Strunjan in Šmarjeških Toplicah

Nudimo vam nakup celodnevnih kopalnih kart, ki se na vseh treh destinacijah uporabljajo preko celega leta, vključno z vikendi in prazniki.

6. Dohodnina

Naše društvo je od oktobra 2007 uvrščeno med upravičence, ki jim lahko namenite del dohodnine za donacije – to je do 0,5 % . Gre za dohodnino, ki je obračunana državi in jo lahko namenite društvu. **S tem nam boste omogočili, da bo naše delovanje programsko še bogatejše.**

Obrazce za 0,5 % dohodnine lahko dobite v društveni pisarni. Lahko jih tudi posredujete svojim družinskim članom ali prijateljem.

Vsem, ki ste to že storili, se najlepše zahvaljujemo.

7. Plačilo članarine

Članarina za leto 2017 znaša 12 €. Poravnate jo lahko v društveni pisarni v času uradnih ur ali na TR 03110-1000021983.

8. Uradne ure

Uradne ure so v **ponedeljek in sredo od 8.00 do 11.00. V torek in četrtek ni uradnih ur!**

Veterani na občnem zboru

Avtor članka: Karlo Lemut

V soboto, 25. februarja 2017, so se člani Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Litija - Šmartno zbrali na občnem zboru, bilo jih je 97. Na zboru so pregledali delo združenja v letu 2016 in finančno poslovanje ter obravnavali program dela in finančni načrt za leto 2017.

Že v uvodnem poročilu predsednika g. Ivana Lovšeta so bile zelo konkretno izpostavljene aktivnosti, ki jih je bilo izredno veliko. Predsednik je pojasnil tudi razloge, zakaj štiri načrtovane programske aktivnosti niso bile izvedene;

- smučarsko tekmovanje na Dolah pri Litiji ni bilo izpeljano zaradi slabega vremena,
- zaradi bolezni nismo sodelovali na teniškem turnirju dvojic v Hrastniku,
- za pohod na Goteniški Snežnik in udeležbo na proslavi ob svetovnem dnevu miru na Cerjaku je bilo premalo prijav.

V mesecu maju smo izvedli strokovno ekskurzijo z ogledom vojašnice slovenske vojske v Novem mestu. Poleg tega pa smo se s splavom popeljali po reki Krki in si ogledali več kot 200 let staro Matjaževo domačijo na Pahi. Te aktivnosti se je udeležilo 60 članov.

Poleg številnih drugih aktivnosti smo v mesecu septembru izvedli družabno srečanje za člane našega združenja na Primskovem in na Dolenjskem.

Ob 25-letnici samostojnosti Republike Slovenije smo v spomin na tajna skladišča orožja enot teritorialne obrambe občine Litija odkrili spominsko ploščo, v mesecu oktobru v Šmartnem pri Litiji, v mesecu decembru smo jo odkrili v centru mesta Litija, na Jerebovi ulici številka 14. Obeh dogodkov se je poleg naših članov udeležilo tudi zelo veliko število ostalih občanov.

Območno zduženje si ves čas svojega delovanja prizadeva za ohranjanje in obujanje spomina na zgodovinske dogodke, ki so pomembni za samostojno in suvereno Republiko Slovenijo.

Na podano poročilo o delu in finančnem poslovanju za leto 2016 člani niso imeli pripomb, kot tudi ne na program dela in finančni načrt za leto 2017.

Na občnem zboru so sodelovali tudi gostje: župan občine Litija g. Franci Rokavec in predstavnik Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Grosuplje in Novo mesto. V svojih pozdravnih govorih so pohvalili »pestrost« dejavnosti našega združenja in dobro medsebojno sodelovanje.

Prostovoljsko delo v Domu Tisje

Avtorici članka: Renata Ozimek in Alenka Rozina

Prostovoljstvo je v domu prepoznano kot pomembna dejavnost, saj pomeni dodano vrednost v kakovosti življenja stanovalcev. Pomembno vlogo odigra prav pri razvijanju vrednot solidarnosti, pri socialnem in vsestranskem napredku stanovalca, domski skupnosti in celotni družbi.

Za kakovostno delo ni dovolj samo dobra volja prostovoljca, potrebni so tudi določeno znanje, izkušnje, podpora delovnega okolja ter vodenje usposobljenega mentorja. V domu je v sodelovanju z ostalimi strokovnimi delavkami doma koordinatorica prostovoljskega dela delovna terapevtka Renata Ozimek, pod vodstvom direktorice gospe Vide Lukač.

Prostovoljstvo se razcveti ob vzajemnem odnosu mentorja in prostovoljca na različnih delavnicah. Le-te vplivajo na dvig kvalitete življenja stanovalcev. Z aktivnim sodelovanjem in pravilnimi pristopi vseh zaposlenih olajšamo socialne stiske stanovalcev in vzpostavimo harmonično življenje v domu. Omenimo le nekaj delavnic, ki smo jih izvedli v mesecu februarju. Kulturni dan so nam z recitacijami in petjem ter igranjem na harmoniko in citre popestrili člani Društva upokojencev Litija. Za valentinovo smo v gospodinjski skupini v enoti Nagelj pripravili družabni dogodek v sodelovanju z našo prostovoljko Marijo Smolej. Kljub šolskim počitnicam se je skupina prostovoljcev, učencev OŠ Šmartno, v okviru

Zdravega življenjskega sloga veselila pustovanja z nami. Gospa Aleksandra Mavretič iz Knjižnice Litija je izpeljala bralno uro s pomladno temo pesnice Mile Kačič, Zvonček. V mesecu marcu smo ob dnevu žena pripravili likovno razstavo avtorice Marije Smolej z naslovom Z očmi gledamo, ki bo mesec dni na ogled v domski jedilnici. Praznovanje rojstnih dni nam vedno popestrijo učenci Glasbene šole Bučar. Prostovoljec, gospod Vili Lušina, sin stanovalke gospe Alojzije, nam popestri marsikateri dogodek.

Iskrena HVALA vsem dosedanjim prostovoljcem.

Če vam je poslanstvo prostovoljstva všeč in imate čas, znanje in izkušnje, potem se nam lahko pridružite in soustvarjate dobro počutje stanovalcev skupaj z nami.

Z VOZIČKI DO KRZNARJA
23. maj 2017, ob 9.30
Tradicionalni izlet za gibalno ovirane stanovalce »Z vozički do Krznarja.« Ob tej priložnosti vas prisrčno vabimo k sodelovanju, saj se dobro zavedamo, da nam brez vas tako obsežen projekt težko uspe. Obrnite se na Renato Ozimek: 01 890 01 03 ali renata.ozimek@ssz-slo.si.
Z veseljem pričakujemo vaš odziv.

Srce v srcu Slovenije

Avtor članka: Janez Javorski

Brez novih idej enostavno ne gre. Ob in na Javorski energijski in učni poti smo postavili Srce v srcu Slovenije.

V srce bomo posadili rastline, ki pomagajo srcu in ožilju. V neposredni bližini smo zasadili glog. Ginko in dren pa že nekaj časa rasteta. Glog in ginko za srce, dren za energijo in voljo do življenja.

Javorska energijska in učna pot je plod prostovoljnega dela članov ŠD Javor pod mentorstvom Janeza Javorskega. Sofinancirana je s strani Evropske unije.

Minil je teden in v Srce v srcu Slovenije smo posadili prva zelišča. Česen, meto, stoletni česen, sivko, lan in artičoko, za katero še ne vemo, ali je preživela letošnjo bolj hladno zimo. Vse smo presadili iz delov Javorske energijske in učne poti, kjer so se razmnožile.

V Srce v srcu Slovenije bomo posadili še mnogo rastlin, ki pomagajo srcu in ožilju, kolikor nam bo prostor dopuščal in bo letnemu času primerno. Česen bo zamenjan, ko dozori, in tako naprej.

Srce je organ, ki deluje neprestano in je čudež človeškega telesa in mehanike. Naša naloga je, da skrbimo zanj in za poti, po katerih nas oskrbuje z vsem potrebnim, kar naše telo potrebuje.

MePZ Zvon Šmartno pri Litiji na gostovanju v Ajdovščini

Avtorica prispevka: Katarina Kragelj

Projekt V deželi krasni smo doma, ki ga je MePZ Zvon uspešno predstavil na domačem odru ob kulturnem prazniku letos, pod vodstvom zborovodkinje Marije Celestina, smo uspešno ponovili še v Ajdovščini, v nedeljo, 19. marca 2017. Poslušalci so uživali ob pestrem dogajanju na odru.

Najprej so v obnovljeni Dvorani Prve slovenske vlade nastopile naše gostiteljice, ŽPZ Večernice, pod vodstvom zborovodje Mirana Rustje. Po tem pa je kraj Šmartno pri Litiji in delovanje MePZ Zvon predstavila Maja Toplak Primc, ki je obenem povezala še splet V deželi krasni smo doma, ki je tokrat potekal v malo drugačni zasedbi. Prisluhnili smo ubranemu petju ženskega zbora KUD Fran Levstik, Gabrovka, pod vodstvom Irme Hostnik, moškemu kvintetu v sestavi Tomaž Marn, Benjamin Fele, Luka Hauptman, Matej Celestina, Vid Sinigoj. Prepričljiva igra Mance Perko, Francija Juriča in Davorja Žnidariča je bila zabavna in iskriva in je obiskovalce popeljala v čase, ki so minili, a se jih še marsikdo dobro spominja. Člani Folklorne skupine Javorje iz Šmartnega pri Litiji, ki jo vodi Dunja Gorišek, so tudi tokrat poskrbeli za igrivo in veselo dogajanje na odru. Za zares ubrano glasbeno spremljavo sta poskrbela Pavle Kokalj in Nejc Grm. Pevke in pevci MePZ Zvon pod vodstvom zborovodkinje Marije Celestina so odpeli svoj del v spletu in bili zadovoljni, da jim je uspel še en večer, da smo na Primorsko prinesli čar preteklosti, obenem pa smo občutili resnično gostoljubje in veselje ob našem obisku.

Vabljeni k soustvarjanju pevske kulture v MePZ Zvon

Avtorica članka: Suzana Šulek

Verjetno našega zbora ni treba posebej predstavljati, saj je že mnogo let močno vpet v kulturno in pevsko dogajanje naše občine ter njene okolice, pa vendar je prav, da se čisto na kratko predstavimo.

MePZ Zvon na pevskem vikendu konec avgusta 2016 v CŠOD Radenci

Smo zbor z dolgoletno tradicijo. Naši začetki segajo v leto 1890, ko je učitelj in skladatelj Ivan Bartl ustanovil pevsko društvo Zvon, v mešani zasedbi pa zbor deluje od leta 1984. Od leta 2012 ga vodi Marija Celestina ali, kakor jo kličemo, Minka, ki, verjemite, v zbor vlaga veliko truda in pozitivne energije. V zboru pojemo in se družimo pevke in pevci različnih generacij in z različnimi pevskimi izkušnjami. Eni so že večkrat babice in dedki, drugi imajo do »penzije« še dolgo pot, nekateri še gulijo šolske klopi, spet drugi odlično berejo note, medtem ko se tretji bolj zanašamo na posluh. A vsi se drug od drugega učimo. V tem je bogastvo našega zbora. Na prvi pogled smo res star zbor, po letih delovanja in po letih pevk in pevcev, a naša srca preko petja in druženja ostajajo mladostna, Minka pa s svojim uspešnim vodenjem in učenjem različnih tehnik petja, ki znajo biti na trenutke zelo zabavne, s pevkami in pevci ustvarja prelepe slovenske in tuje skladbe, ki pogosto vključujejo tudi inštrumentalne spremljave, ob katerih še posebej uživamo. A kot vsak zbor imamo tudi mi svoja boljša in slabša obdobja, tudi pri nas pevke in pevci prihajajo in odhajajo, menjajo se generacije, nekateri bi se nam pridružili, a mogoče ne zberejo dovolj poguma. A vse je mogoče. Tudi avtorica tega prispevka se je kot nova krajanka pridružila zboru, ne da bi kogar koli poznala, in to brez povabila, in je bila zelo toplo sprejeta (in v zboru še vedno prepeva).

Zatorej vabimo vse, ki vas veseli prepevanje, da se nam pridružite na vajah, ob sredah, ob 19.30 (zimski čas) oziroma ob 20.00 (po premiku ure na poletni čas), na Osnovni šoli Šmartno, vse tiste, ki nam radi prisluhnete, pa vabimo na naše nastope. Več o delovanju zbora si lahko preberete na našem družbenem omrežju Facebook »Pevsko društvo ZVON Šmartno pri Litiji«, na katerem si lahko ogledate tudi fotografije z naših nastopov.

Tekmovanje v spajanju sesalnega voda

Avtor članka: Klemen Repovš, poveljnik GZ Šmartno pri Litiji

V soboto, 18. marca 2017, je v športni dvorani Pungrt v Šmartnem potekalo finalno gasilsko tekmovanje v spajanju sesalnega voda za pokal Gasilske zveze Slovenije. Tekmovanje je bilo zadnje izmed šestih v »zimski ligi«.

Tekmovanja se je udeležilo skupno 65 ekip, od tega 23 ženskih in 42 moških. Med moškimi ekipami je nastopila tudi ekipa iz sosednje Hrvaške, in sicer podprvaki Hrvaške. Tekmovanja se je udeležilo tudi sedem moških ekip in štiri ženske ekipe iz Gasilske zveze Šmartno pri Litiji. Od teh so bile tri izmed njih stalni udeleženci letošnje lige. Najbolj pridni in vztrajni so tako bili člani in članice PGD Štangarske Poljane ter članice PGD Šmartno pri Litiji. V skupnem seštevku so člani PGD Štangarske Poljane za-

sedli odlično 5. mesto, članice PGD Štangarske Poljane 15. mesto, članice PGD Šmartno pa 25. mesto. V skupnem seštevku so 1. mesto v kategoriji članov osvojili PGD Starše, 2. mesto PGD Kebelj-2 in 3. mesto PGD Oplotnica A1, pri članicah pa je 1. mesto osvojila ekipa PGD Hajdoše A, 2. mesto PGD Komenda in 3. mesto PGD Starše. Zaključne svečanosti in podelitve pokalov sta se udeležila tudi poveljnik Gasilske zveze Slovenije Franci Petek in podpoveljnik Zvonko Glažar, ter člani komisije za tekmovanja pri Gasilski zvezi Slovenije. Prav tako se je podelitve udeležil Rajko Meserko, župan občine Šmartno pri Litiji. Vsem najboljšim ekipam so bile podeljene tudi praktične nagrade.

Ob tej priložnosti se zahvaljujemo članom in članicam PGD Jablanica, ki so poskrbeli za pripravo prostora in gostinsko ponudbo, ter vsem ostalim, ki so kakorkoli pripomogli k temu, da je tekmovanje potekalo brez zapletov in organizacijsko na tako visokem nivoju, kar je potrdil tudi sam poveljnik Gasilske zveze Slovenije, Franci Petek. Prav tako se v imenu Gasilske zveze Šmartno zahvaljujem Občini Šmartno pri Litiji, ki je prispevala promocijski material, ki so ga prejeli vsi udeleženci tekmovanja, sodniki in gostje, s čimer smo poskrbeli, da bo naša občina prepoznavna ne samo na področju Slovenije, ampak tudi v sosednji Hrvaški. Vsem ekipam iz Gasilske zveze Šmartno pri Litiji pa čestitam za dosežene rezultate.

Zimska liga v spajanju sesalnega voda 2017

Avtorica članka: Mojca Martinčič

V soboto, 21. 1. 2017, je PGD Starše otvorilo državno tekmovanje, zimsko ligo v spajanju sesalnega voda (SSV), v katero se je že drugo leto prijavila ekipa članov PGD Štangarske Poljane iz GZ Šmartno pri Litiji. S časi okrog 17 sekund v prvem in drugem krogu in nato s časi okrog 16 in 17 sekund so prišli vse do finala.

Med čakanjem so se ekipe spraševale, kje sploh so Štangarske Poljane, in navijači smo jim z veseljem razložili, saj so s tem tekmovanjem tekmovalci poskrbeli, da bo naše majhno društvo postalo bolj poznano po Sloveniji. Člani so z veliko truda in ogromno vaj poskrbeli, da so ena izmed najhitreje napredujočih ekip v Sloveniji. To jim ne bi uspelo brez odlične ekipe iz PGD Ivančna Gorica, za kar jim bomo vedno hvaležni, predvsem za potrpljenje, ki so ga morali imeti ob vsaki napaki, ki so jo odpravili.

Na prvem tekmovanju so dosegli vrhunski rezultat, saj so pred finalom izločili ekipo PGD Hmeljčič, ki je veljala za serijske zmagovalce. Tako so imeli v finalu boj proti domačinom iz PGD Starše. Prednost domačega terena so dobro izkoristili in naše, za nas zmagovalce, premagali le za 0,29 sekunde. Tako so naši na prvem tekmovanju dosegli 2. mesto.

Naslednje tekmovanje je sledilo že teden kasneje in se je odvijalo pod okriljem PGD Hmeljčič. Ker seveda vemo, da vsaka ekipa ne more biti ves čas odlična, nismo prav nič jezni, da so naši člani na žalost izpadli že v prvem krogu. Čas 30,66 sekunde ni bil dovolj niti, da bi prišli naprej kot poraženci, vendar se člani niso predali. Tisto tekmovanje so se družili do zaključka in navijali za ekipe, s katerimi so se spoprijateljili tekom tekmovanj. In tako so na tem tekmovanju dosegli 33. mesto.

V Keblju na tretjem tekmovanju se je poznalo, da so imeli kar 14 dni pavze, ki so jo dobro izkoristili za vaje in odpravljanje napak. Zopet so se z odličnimi časi prebijali iz kroga v krog, ko so zopet dobili za nasprotnike PGD Hmeljčič. Člani seveda niso bili povsem prepričani, da jim bo zopet uspelo premagati odlično ekipo, vendar jim je s podporo navijačev zopet uspelo in so jih iz tekmovanja izločili s časom 14,99 sekunde. V naslednjem krogu so na žalost izpadli in so bili s časom 16,54 sekunde uvrščeni na 5. mesto.

Na naslednje tekmovanje v Zalogu pri Cerkljah so se tako odpravili z velikim optimizmom in polni energije, vendar jim na žalost zopet ni uspelo. Izpadli so že v drugem krogu in se tako s časom 30,25 sekunde uvrstili na 20. mesto.

Po ponovnih dveh tednih počitka se je ekipa odpravila na tekmovanje, ki ga je organiziralo društvo PGD Žažar. Očitno zopet tista sobota ni bila njihov dan, saj so se v drugi krog prebili kot poraženci, tam pa že izpadli in se na 26. mesto postavili s časom 36,03 sekunde.

Fantje niso izgubili volje in so se dobro pripravili na zadnje tekmovanje, ki je v soboto, 18. 3. 2017, potekalo v Šmartnem pri Litiji. Ekipa je polna optimizma prišla na tekmovanje in si že pred začetkom zadala cilj, da pride vse do finala. Tokrat so s konstantnim časom okrog 15 sekund prišli do boja za 3. mesto. Tam so storili manjšo napako in na žalost ostali tik pod stopničkami. Tako so bili s svojim rekordom na tekmovanjih, s časom **14,93 sekunde**, uvrščeni na 4. mesto. Seveda so bili fantje rahlo razočarani, vendar hkrati ponosni, da so uspeli doseči tako dobro uvrstitev. Skupno so se namreč z 22 točkami uvrstili na 5. mesto od 40 sodelujočih ekip.

Prepričani smo, da bodo Leon Kolednik, Bernard Štrus, Luka Berčan, Rok Bučar, Urban Berčan in Sandi Slapničar v naslednjem letu pokazali še več in da bo ena izmed najvišjih stopniček njihova. Seveda pa ne smemo zanemariti truda članic iz PGD Štangarskih Poljan, ki so se razen prvega prav tako udeležile vseh tekmovanj zimske lige. Punce so se na enem tekmovanju uvrstile v tretji krog in na enem v drugi krog, kar je bil zanje izjemen uspeh. Tako so skupno zasedle 15. mesto od 28 ekip. Za ta uspeh pa gre seveda zahvala ekipi članov, ki jih je spodbudila za tekmovanje in tudi vsega naučila.

Z gasilskim pozdravom NA POMOČ!

Uspešno izpeljana akcija »NVO gre v šolo« se nadaljuje tudi v letu 2017

Avtor članka: Stičišče NVO osrednje Slovenije

V letošnjem šolskem letu smo Stičišče NVO osrednje Slovenije, Regionalni center NVO – ZLHT in Regionalno stičišče NVO planota izvedli akcijo »NVO gre v šolo«.

Eden izmed rezultatov akcije je poleg navdušenosti tako učencev, učiteljev kot nevladnih organizacij, ki so v akciji sodelovali, tudi elektronski katalog učnih programov.

Cilj akcije »NVO gre v šolo« je spodbuditi povezovanje nevladnih organizacij z osnovnimi šolami v lokalnem okolju.

Na OŠ Šmartno pri Litiji je v tednu otroka, 6. oktobra, potekala akcija »NVO gre v šolo«. Akcija je bila načrtovana za 450 učencev šole, a predstavitev 16 lokalnih društev in zavodov se je udeležilo precej manj otrok. Le na tej šoli je namreč akcija potekala popoldan, sodelovanje učencev pa je bilo izbirno. Učenci so se lahko preizkusili

v različnih športih in spretnostih, se učili oživljanja, spoznali delo gasilcev in še marsikaj.
Eden izmed rezultatov akcije je tudi katalog z izbranimi učnimi programi, ki je bil ustvarjen z namenom seznaniti vse učitelje slovenskih osnovnih šol o pestrosti vsebin ter o možnostih vključitve le-teh v že ustaljene učne programe. Učni programi se izvajajo pod vodstvom lokalnih nevladnih organizacij. Strokovno sestavljena tematska razdelitev kataloga na 5 sklopov (naravoslovje, šport, kultura, tehnika in drugo) je primerna tudi za dneve dejavnosti, izbirne predmete in preprosto oblikovanje novih interesnih ter drugih prostočasnih dejavnosti.
Učni programi so prilagojeni različnim starostnim skupinam in so terminsko in lokacijsko opredeljeni. Katalog zajema podrobnejše opise programov, okvirno ceno in kontakt nevladne organizacije, prav tako pa so vsi pripravljeni programi prilagodljivi glede na različne zahteve osnovnih šol.
Tako učenci kot učitelji so bili nad sodelovanjem in predstavitvami, ki so jih na šolah pripravila društva in zavodi, navdušeni, dobrega sodelovanja z njimi si želijo tudi v bodoče, zato se veselimo, da bo akcija »NVO gre v šolo« postala vsakoletna in vseslovenska.

Fotografska razstava »Spet doma«, Knjižnica Šmartno

Avtorica članka: Sonja Perme

V četrtek, 2. marca 2017, je bila v Knjižnici Šmartno predstavitev reportažnih fotografij avtorja Srdjana Živulovića.

Širši javnosti je postal bolj znan, ko je v letu 2016 kot član skupine fotografov tiskovne agencije Reuters za serijo fotografij prebežnikov v Evropo kot prvi Slovenec prejel Pulitzerjevo nagrado.
»Nadvse vesel sem te nagrade, a še bolj bi me veselilo, če bi ti ljudje lahko ostali tam, kjer so doma, in varno živeli naprej, a žal to ni mogoče.«
Zanj je to druga pomembna nagrada po letu 1989, ko je za fotografijo Ženske v borbi za kruh, posneto v Skopju, prejel Tanjugovo nagrado.
Srdjan Živulović – Žiga (1959) je reportažni fotograf. Prihaja iz Studenčic v občini Medvode. Prvi fotografski aparat mu je kupil oče pri 13 letih. Od takrat je fotoaparat nepogrešljiv del njegove opreme.

Srdjan Živulović, gost prireditve Približevanja, 23. maj 2016, Kulturni center Litija (foto: Sonja Perme, Knjižnica Litija)

Zmagovalna fotografija, ki je nastala ob začetku pohoda migrantov v zbirni center, prikazuje prve begunce na poti iz Rigonc proti Brežicam. Posneta je bila 20. oktobra 2015 (foto: Srdjan Živulović/Reuters).

Svojo poklicno fotografsko pot je začel v časopisni družbi Delo, leta 1992 pa je ustanovil lastno fotografsko agencijo Bobo. Od osamosvojitvene vojne leta 1991 sodeluje tudi z agencijo Reuters, prek katere svoje fotografije pošilja v svet. V pogovoru ob otvoritvi je povedal, da v prvi vrsti fotografira predvsem zase ne glede na to, komu fotografije pošlje. Večji del otroštva je preživel v Šmartnem pri Litiji, tu obiskoval osnovno šolo, treniral rokomet.

Po sledeh šmarskih glasbenih ustvarjalcev

Avtor članka: Uroš Pušnik

Pred 110. leti so se pomembni ljudje katoliške strani začeli zavedati potreb po delovanju na izobraževalnem, kulturnem, telesnokulturnem, karitativnem in družbenem področju. Po postavitvi temeljev za svoje delo so ustanovili Katoliško slovensko izobraževalno društvo, katerega uspehi so se takoj pokazali. Delo, ki je rodilo bogate sadove, je bilo žal prekinjeno leta 1933. V kasnejših desetletjih so kulturni zanesenjaki ohranjali kulturno izročilo kraja vse do leta 1995, ko so pevci župnijskega zbora, skupaj s takratnim župnikom g. Francem Kaduncem, ponovno ustanovili Prosvetno društvo Šmartno.

V njem sedaj delujejo zbori in skupine, ki so dejavni tako na cerkvenem kot tudi na svetnem področju.

V soboto, 18. februarja, je v šmarskem hramu kulture govorila pesem ob 110. jubileju. S pesmijo so se šmarski kulturniki poklonili glasbenim ustvarjalcem tega časa, ki so ali pa še vedno tu žive. Slavnostni govornik ta večer je bil rojak teolog in filozof prof. dr. Janez Juhant. V nagovoru je orisal delovanje Prosvetnega društva, izpostavil pomembnost udejstvovanja in ohranjanja kulture ter nam položil na srce, da imamo dolžnost nadaljevati začrtano pot kulture, ki je in bo kljub ljudskemu prepričanju, da je danes vse v denarju, preživela samo zaradi požrtvovalnosti kulturnikov.
Prav zaradi šmarskih ustvarjalcev je župan g. Rajko Meserko ponosen Šmarčan in župan, saj iz teh krajev izhaja mnogo ljudi z visokimi kulturnimi priznanji in bi bilo vso prejeto dediščino še kako škoda pustiti v nemar.
Pred polno dvorano obiskovalcev so nastopili: MoPZ Fantje od fare, pod vodstvom Helene Vidic, MePZ Cum anima, pod vodstvom Mance Vidic, Tamburaški orkester Šmartno, ki ga vodi Štefan Vidic, Marko Krebs na harmoniki, Samo Vidic na kitari in violini, Matevž Vidic na kontrabasu, Gašper Namestnik in Emanuel Meserko na trobenti, Jaro Pavliha na klarinetu, Aleksandra Bratun na flavti, Urška Vidic na klavirju ter solisti Monika, Benjamin in Martin Fele ter Manca, Jože in Darko Vidic. V programu so nastopajoči predstavili dela šmarskih glasbenih ustvarjalcev. V 110. letih so v Šmartnem delovali in ustvarjali Franc Serafin Adamič, Ivan Bartl, Maks Kovačič, Jožef Cajhen in Boris Kovačič, ustvarjalni pečat zadnjim desetletjem in sedanjemu času pa dajejo Janko Slimšek, Marjanca Vidic, Sara Rustja Turniški, Helena Vidic in Samo Vidic. Niti večera je pletla Andreja Štuhec.
Na vseh področjih v življenju je tako, da ljudje v času puščamo sledi; nekatere so lahko komaj opazne, spet druge pa se zarežejo globoko v čas. Pri tem ne zaostaja niti kulturno udejstvovanje ter oživljanje in nadaljevanje kulturnega sporočila naših prednikov. Vodja JSKD OE Litija ga. Rosana Maček je predsedniku Prosvetnega društva g. Rudiju Vidicu ob jubileju izročila priznanje za požrtvovalno delo.
Ja, zares bogata je šmarska dolina s kulturnim izročilom, naj se njegova pot nadaljuje še naprej, le prisluhniti mu moramo.

Odprtje grafične razstave

Avtor članka: JZ Bogenšperk

12. aprila 2017, na dan obletnice ustanovitve prve grafične delavnice Janeza Vajkarda Valvasorja na gradu Bogenšperk, je bilo v grajski galeriji odprtje razstave Vladimirja Makuca.

Vladimir Makuc (1925–2016) je eden izmed vodilnih slovenskih grafikov in likovnikov, umetnik izrazito osebnega poetičnega sloga in eden najpomembnejših interpretov slovenskega kraškega sloga. Njegovi motivi izhajajo iz narave, kraških polj, ptic in antične mitologije. Po diplomi na Akademiji za likovno umetnost je opravil specialko za restavratorstvo. Imel je več kot 70 samostojnih razstav in sodeloval na več kot 450 razstavah grafike doma in po svetu. Prejel je nagrado Prešernovega sklada, leta 1979 Prešernovo nagrado ter številna druga priznanja.
Razstava je pripravljena v sodelovanju z Galerijo Božidar Jakac iz Kostanjevice na Krki in Galerijo Prešernovih nagrajencev Kranj.

V deželi krasni smo doma

Avtor članka: Uroš Pušnik

Pod omenjenim naslovom je bila v soboto, 4. februarja, v Kulturnem domu Šmartno prireditev v počastitev ob bližajočem se kulturnem prazniku, 8. februarju. Prireditev so pripravili člani Pevskega društva Zvon s prijatelji.

Pod vodstvom dirigentke in pevovodje PD Zvon gospe Marije Celestina so občinstvu svoje pevske in igralske talente predstavili: Folklorna skupina Javorje, Ženski in Fantovski kvintet, Otroški pevski zbor OŠ Šmartno pri Litiji, na klavirju pa jih je spremljala pianistka Tina Logar. Program je povezovala ga. Maja Toplak Primc, ob koncu pa smo vsi skupaj tudi zapeli venček narodnih z ljudskim godcem g. Pavlom Kokaljem.
Nastopajoči so nam predstavili življenje naših dedov in babic, vesele trenutke fantovskega druženja, vasovanja in podoknic, pa tudi trenutke negotovosti, zavrnitve in obžalovanja. Tokratna zgodba je imela srečen konec.
Polna dvorana šmarskega hrama kulture ta večer nam pove, da dihamo z deželo, v kateri prebivamo, da ostajamo zvesti kulturnemu izročilu prednikov in da se radi spominjamo tistih drugačnih časov naših prednikov. Da smo žejni kulturnega dogajanja, je poudaril tudi šmarski župan g. Rajko Meserko ter vsem zaželel, da bi čuvali kulturo in izročilo, ju širili še naprej ter se trudili, da bi zaživela še bolj. Obenem pa voščimo tudi dobre želje, saj se bodo nastopajoči z omenjenim programom predstavili še v nekaterih drugih slovenskih krajih.

Polaganje višjih pasov in priprave na novo sezono

Avtorica članka: Eva Štangar

Januar je običajno mesec, ko se v klubih izvajajo polaganja za višje pasove. Pri borilnih veščinah napredovanje k višjim pasovom pomeni napredek v znanju in spretnosti. Prikazati je potrebno določeno znanje iz taekwondo tehnike in namišljene borbe (poomsae), pri katerih se v natančno določenih zaporedjih izvajajo udarci napada in blokade.

Pri starejših taekwondoistih in višjih pasovih pa je potrebno prikazati tudi tehniko razbijanja desk.
Pasovi se med seboj ločijo po barvah, pri čemer vsaka barva predstavlja nivo znanja in ima tudi simbolni pomen:

- Bel pas – čistost, nedolžnost
- Rumen pas – vzhajajoče sonce, začetek poti
- Zelen pas – rast, stegovanje proti nebu
- Moder pas – seganje do neba, vendar s korenini v zemlji
- Rdeč pas – kri in ogenj, nevarnost
- Črn pas – zrelost, začetek novega potovanja

V klubu smo veseli, da imamo toliko članov vseh starosti, od najmlajših do seniorjev, ki so napredovali k višjim pasovom, za kar vsem iskreno čestitamo.

Sicer pa je bil januar najbolj pester za Domna Pirca, ki se je kot član slovenske članske reprezentance udeležil enotedenskih bazičnih priprav v Makarski, nato pa so skupaj s Hrvati in Srbi v Mariboru izvedli še teden sparing borb. Vse to je priprava na kar tri tekme za svetovni pokal v februarju, o katerih bomo obširneje poročali v naslednjem prispevku.
Priprave v Mariboru so se zaključile s slavnostno prireditvijo Taekwondoist leta 2016, na kateri so podelili priznanja najzaslužnejšim tekmovalcem, tekmovalkam, trenerjem in klubom. Klub Šmartno - Litija je prejel priznanje za organizacijo tradicionalnega turnirja Pokal Šmartno - Litija.

Tudi ostali naši borci so se intenzivno pripravljali na novo tekmovalno obdobje, ki je bilo v februarju še posebno pestro. Veselili smo se tudi domačega tekmovanja Pokal Šmartno - Litija, ki je potekalo 5. 3. 2017 v Dvorani Pungrt.

Dobro nadaljevanje članov

Avtor članka: RD Herz Šmartno

V letu 2017 (do 20. 3. 2017) je članska ekipa RD Herz Šmartno nanizala sedem zaporednih zmag in s tem prikazala zelo dobro formo. Šmarska ekipa goji hiter in atraktiven rokomet, ki je tudi zelo zanimiv za gledalce. Domača Dvorana Pungrt je bila na tekmah vedno dobro popolnjena.

Nadaljevanje sezone se je začelo 4. februarja. V goste je prišla ekipa Črnomlja, ki pa ni bila kos domači ekipi. Rezultat je bil izenačen do 5 : 5, nato pa je domača ekipa začela igrati bolje v obrambi ter začela dosegati lažje zadetke iz protinapadov. Dobro je branil tudi Midhad Muratovič. Vodstvo se je poviševalo do konca polčasa, ko je znašalo že visokih 8 zadetkov prednosti. V drugem delu je domača ekipa nadaljevala z dobro igro. Gostje se niso uspeli približati na manj kot 5 zadetkov zaostanka, domača ekipa je delovala dobro in čvrsto. Proti koncu tekme so mlajši igralci odigrali nekaj lepih akcij, kar so domači gledalci znali nagraditi z bučnim aplavzom. Na koncu lepa zmaga domače ekipe z desetimi zadetki razlike (36 : 26).

Težje je bilo teden kasneje gostovanje v Radečah. V prvem polčasu je bil rezultat izenačen do 5 : 5, nato pa je domača ekipa z boljšo igro povedla že za pet zadetkov pri 17 : 12. Ekipa Herz Šmartno je do konca prvega polčasa zaigrala bolje ter uspela znižati rezultat na 18 : 15. Zadnji zadetek je že po izteku časa iz prostega meta iz 9 m dosegel Jaka Avsec. V drugem polčasu pa nalet ekipe Herz Šmartno, ki je imela v treh napadih kar tri 100 % priložnosti za zadetek, vendar le-tega ni dosegla. Na semaforju je bil še vedno rezultat polčasa. Šmarska ekipa je vseeno nadaljevala s trdo obrambo, le dosegla dva zadetka ter znižala zaostanek na 18 : 17. Domači so po minuti odmora v 37. minuti zadeli za 19 : 17, ampak nalet šmarčanov se je nadaljeval, rezultat se je poravnal že pri 20 : 20. Nato se je igralo "gol za gol", domača ekipa je spet uspela povesti za dva zadetka pri 26 : 24, ampak tempo šmarske ekipe je bil še vedno visok. Domači so vedno težje igrali proti razpoloženi ekipi, naredil se je preobrat in ekipa Herz Šmartno je deset minut pred koncem povedla s 26 : 28. Domači so poskušali narediti preobrat, ampak šmarska ekipa do konca tekme težko prigaranega vodstva ni izpustila iz rok. Na tekmi je odlično igral kapetan Aleš Šmejc, ki je predvsem v prvem polčasu držal korak z domačimi. V drugem polčasu sta se z zadetki izkazala tudi Jaka Avsec in Tilen Strmljan, dobro je branil Midhad Muratovič. Končni rezultat: RK Radeče Papir Nova : RD Herz Šmartno 30 : 33.

Nato je sledil derbi proti RD Slovan, ki je lovil priključek z najboljšimi, a je v Dvorani Pungrt še enkrat doživel poraz z 28 : 22. Gostje so povedli z 0 : 1, to pa je bilo tudi edino njihovo vodstvo na tekmi. Domača ekipa je nato kmalu prevzela pobudo, povedla z 8 : 5 in prisilila gostujočega trenerja Bojana Čotarja, da je vzel prvo minuto odmora. Vendar pa to ni spremenilo poteka tekme. Domača ekipa je bila razigrana, v vratih je bil razpoložen Midhad Muratovič. Vodstvo se je začelo višati, domača ekipa je v zadnjih minutah polčasa naredila delni izid 5 : 0, kar je pomenilo visokih devet zadetkov prednosti. V drugem polčasu so gostje po zaostanku 21 : 11 uspeli znižati na 21 : 16, ampak se je domača ekipa uspela zbrati in z nekaj pomembnimi zadetki razliko spet povečati na 25 : 18. Ekipa Herz Šmartno je z zrelo igro do konca tekme obdržala visoko vodstvo ter dosegla pomembno zmago, ki so jo domači navijači pričakali na nogah in z bučnim navijanjem.

V 17. krogu ponovno domača tekma ter nova zmaga proti RD Moškanjci - Gorišnica. Domača ekipa je že v prvem polčasu začela dobro, povedla s 4 : 1 ter tako nadaljevala tudi do konca prvega polčasa. Razlika med odmorom je znašala šest zadetkov. V drugem delu je trener Filip Gradišek počasi dajal priložnost vsem igralcem, tempo je bil na visoki ravni in kmalu je vodstvo znašalo visokih devet zadetkov. Domača ekipa je pokazala, da ima veliko razpoloženih igralcev, do konca tekme je še povečevala razliko, ki je bila najvišja pri rezultatu 34 : 21, končna pa je znašala 34 : 23.

4. marca je sledilo gostovanje na Igu, kjer je ekipa Šmartnega že od začetka igrala dobro v obrambi. V napadu na začetku ni steklo po željah, so se pa napake popravljale s čvrsto obrambo. Svoje obrambe je pristavil še Midhad Muratovič. Na odmor so Šmarčani odšli s prednostjo petih zadetkov. V drugem delu podobno nadaljevanje, domača ekipa je poizkušala, ampak ni uspela znižati razlike. Šmarska ekipa je največ vodila pri 13 : 20 ter tekmo mirno odigrala do konca; končni rezultat 20 : 25 v korist RD Herz Šmartno.

Teden kasneje je šmarska dvorana pričakala tekmo proti sosedom RK SVIŠ Ivančna Gorica. Na derbiju prvouvrščenih ekip se je v Dvorani Pungrt zbralo veliko število gledalcev (cca. 500), ki so imeli kaj videti. Domača ekipa je tekmo začela dobro ter povedla s 6 : 3, ampak so gostje nato nadaljevali bolje ter povedli z 8 : 11. Domača ekipa je nato začela igrati bolje v obrambi, v napadu pa so igrali učinkovito. Delni izid 6 : 1 je spremenil izid v 14 : 12. Gostje so nato izenačili na 14 : 14 in 15 : 15, končnica prvega polčasa

(foto: Blaž Bratkovič)

pa je pripadla ekipi Herz Šmartno, ki je s tremi zadetki zapored odšla na odmor s prednostjo 18 : 15. V drugem polčasu je domača ekipa spet začela dobro in učinkovito kontrolirala nalete gostov iz Ivančne Gorice. Gostje so se največ približali na dva zadetka, da pa niso prišli bližje, sta v napadu poskrbela razpoložena Tilen Strmljan in Jaka Avsec, svoje pa je dodal tudi vratar Maks Sadar, ki je za nameček v 42. in 48. minuti obranil tudi dve sedemmetrovki. Domača ekipa je po zadnjem pisku sirene ter rezultatu na semaforju 34 : 30, zasluženo slavila novo zmago, ki so jo bučno pozdravili tudi številni domači navijači.

17. marca nov derbi na Galjevici, ki ga je spremljalo veliko število gledalcev, prav tako pa so prišli v Ljubljano tudi navijači Herz Šmartnega. Tekma se je začela izenačeno, do rezultata 12 : 12 si nobena izmed ekip ni priigrala občutnega vodstva. Domači so na koncu prvega polčasa izkoristili napako Šmarčanov ter odšli na odmor z dvema zadetkoma prednosti. V drugem polčasu je domača ekipa na začetku zadrževala zadetek ali dva prednosti, tekma se je igrala "gol za gol". Pri rezultatu 23 : 21 za domače pa so Šmarčani naredili delni rezultat 0 : 4 ter prešli v vodstvo. Do konca tekme smo videli napete trenutke, vendar je ekipa RD Herz Šmartno s pametno igro in lepimi zadetki ter obrambami vratarja Muratoviča uspela zdržati do konca ter zmagati na pomembni tekmi! Končni rezultat 26 : 30 v korist Šmarčanov!

V imenu društva vas vabimo, da si ogledate tekme 1. B lige v domači Dvorani Pungrt ter tudi kakšno v gosteh. Hvala navijaški skupini KROKARJI, ki nas tudi v novi sezoni spremlja doma in na gostovanjih!!! Seveda vas vabimo tudi na tekme mlajših selekcij, ki so na sporedu skoraj vsak vikend. Vse bralce vabimo, da si ogledate našo internetno stran: www.rdherzsmartno.si, ter seveda naš Facebook profil: www.facebook.com/Rokomet.Smartno, na katerih lahko spremljate veliko zanimivih novičk, fotografij ipd.

Obvestilo – prijave škode, ki jo povzroča divjad

Avtor članka: LD Litija

Spoštovani občani, v skladu z določilom prvega odstavka 65. člena Zakona o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 14/06, 17/08) vas obveščamo, da je pooblaščenec LD Litija za sprejemanje prijav škode, ki jo povzroča divjad, gospodar LD Litija, Peter Gradišek. Zahtevke lahko v pisni obliki pošljete na naslov LD Litija, Ponoviče 8, 1282 Sava.

Tekmovanja v Taekwondo klubu

Avtor članka: Franci Šircelj

Prvi del koledarskega leta je za taekwondoiste vedno močno tekmovalno obarvan in tudi letos je bilo tako. V februarju so naši tekmovalci sodelovali na treh tekmah svetovnega pokala in enem mednarodnem tekmovanju, prvi teden v marcu pa še na mednarodnem tekmovanju, katerega organizator je naš matični klub, Taekwondo pokal Šmartno - Litija.

Najpestrejše dogajanje je imel Domen Pirc, ki je odšel najprej v turški Belek, mesto poleg turistične Antalye, na evropsko klubsko prvenstvo ranga G1, na katerem je klonil šele v četrtfinalu in dosegel 5. mesto. V istem kraju je sledilo naslednje tekmovanje, Turkish Open ranga G2, na katerem je v konkurenci oseminštiridesetih tekmovalcev dosegel 9. mesto. S tem je pridobil novih 5 točk za svetovno lestvico.

V vmesnem času so odšli naši preostali borci v Vrbovec na Hrvaškem na mednarodno tekmovanje M2. Tekmovali so Lovro Perme (mladinec do 51 kg), Pia Smrekar (mladinka do 59 kg) in Tadej Pirc (mladinec do 63 kg) ter vsak v svoji kategoriji zasedli 3. mesto.

Vrhunec februarja je za slovenski taekwondo tekma svetovnega pokala Slovenia Open ranga G1. Iz leta v leto postaja to tekmovanje vse močnejše in bolj uveljavljeno, letos je tekmovalo skoraj 1000 tekmovalcev. Iz našega matičnega kluba so sodelovali Pia Smrekar, za katero je bilo to prvo tekmovanje tako visokega ranga, Domen Pirc in Tadej Pirc. Žal niso dosegli vidnejših rezultatov, so pa dodobra spoznali svojo konkurenco, da bodo lahko v naslednjem obdobju odpravili še kakšne pomanjkljivosti.

V začetku marca je za naš klub vsako leto vrhunec dogajanja organizacija domačega, že enajstega Pokala Šmartno - Litija, ki je potekal 5. 3. 2017 v Šmartnem v Dvorani Pungrt. Sodelovalo je 200 tekmovalcev iz štirih držav in petindvajsetih klubov. Tekmovanje je večinoma namenjeno mlajšim tekmovalcem, vendar iz leta v leto opažamo, da se tudi v članski konkurenci borijo najkvalitetnejši tekmovalci in prikazujejo atraktivne borbe, ki so zato zanimive tako za gledalce kot tudi mlajše tekmovalce. Vse skupaj je prijetno presenetila naša dolgoletna članica Tinkara Perme, ki je med članicami osvojila tudi priznanje za najboljšo tekmovalko.

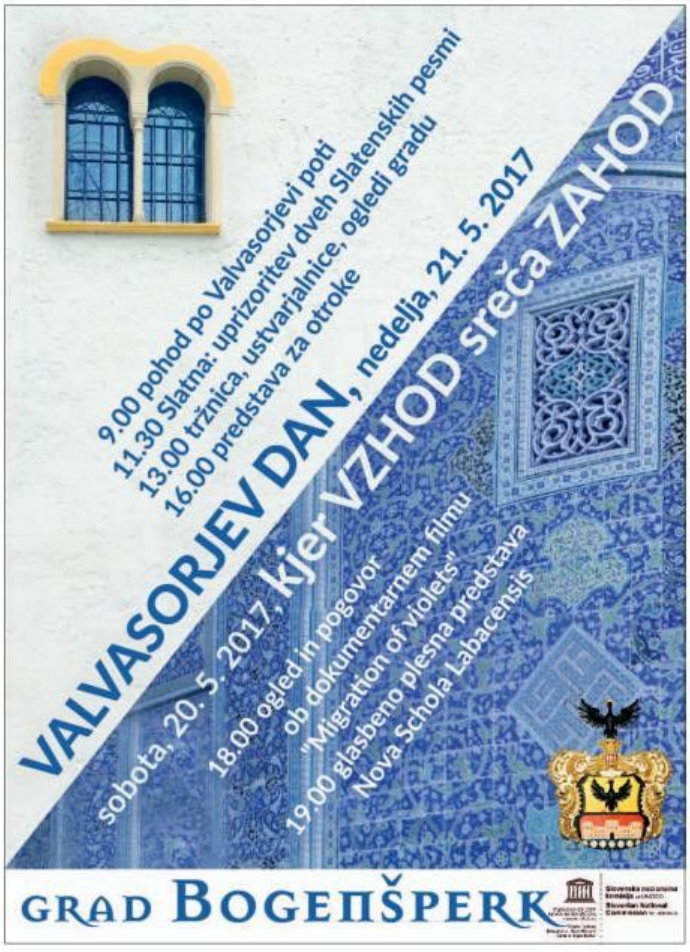
Rezultati:

1. mesto: Tinkara Perme (članica do 49 kg), Aleksandra Rozina (mladinka do 63 kg),
2. mesto: Gašper Lokar (dečki do 33 kg),
3. mesto: Uroš Perišić (člani do 80 kg), Kristjan Ponebšek (člani do 68 kg), Pia Smrekar (mladinke do 59 kg), Jurij Širok (mladinec do 63 kg), Luka Lokar (mlajši kadet do 43 kg).

Sodelovali so še: Jošt Smrekar, Glorija Baš, Adnan Oshish, Maj Verhovnik Marovšek in Jona Smrekar.

Koledar prireditev na gradu Bogenšperk – april, maj 2017

17.–23. 4. 2017	**Teden trim steze in Lamfit vadbe**
7. 5. 2017, ob 15. uri	**Grajska zeliščarska delavnica: Sprehod po cvetočem travniku**
20. 5. 2017	**Bogenšperk: Kjer se srečata Vzhod in Zahod** (ogled dokumentarnih filmov, koncert)
21. 5. 2017, ob 9. uri	**Valvasorjev dan:** Pohod po Valvasorjevi poti, ustvarjalne delavnice, ogledi gradu, otroška gledališka predstava

Ivanki Marn v spomin

Avtorici članka: Janka Menegalija in Magda Breznikar

V Veliki Štangi je bogato življenjsko pot sklenila Ivanka Marn, širšemu krogu ljudi bolj poznana kot gostilničarka Pri Janezu.

Čeprav je večino časa namenjala gostinski dejavnosti in družini, si je vzela čas tudi za delo v Društvu kmetic Litija in Šmartno ter se udeleževala srečanj in izletov. Še posebej veliko časa je v zadnjih letih namenjala vezenju prtov za okrasitev domače hiše in številnih drugih. Zelo bogat opus vezenin je ustvarila tudi za štangarsko cerkev in kapelice, ki jih je vse do smrti tudi negovala. Njene številne vezenine so bogatile vezenine v domačem kraju, z veseljem se je udeleževala tudi razstav vezenin v Litiji in Šmartnem. Le nekaj tednov pred smrtjo je povabila na kosilo najbližje kolegice – vezilje: Francko Tomažič, Martino Props, Anico Skubic, Mari Fortuna in Janko Menegalija ter z njimi preživela nadvse prijetno druženje, kar si je že dolgo želela. Ivanka, hvala za vse, zelo te pogrešamo.

ZAHVALA

V 95. letu nas je zapustila naša draga mama, tašča, babica in prababica

ANA STRAH

iz Zavrstnika 31.

Zahvaljujemo se vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti v Šmartnem, izrekli sožalje, prinesli cvetje in sveče ter darovali za svete maše. Zahvaljujemo se sosedom in vsem sorodnikom, ki ste nam stali ob strani v težkih trenutkih. Hvala osebju Zdravstvenega doma Litija, duhovniku g. Cirilu za duhovno oskrbo in župniku g. Janezu Kvaterniku za opravljen obred. Hvala gasilcem PGD Zavrstnik, ki ste drago mamo pospremili na zadnji poti.

Žalujoči: vsi njeni

Ni poti nazaj.
Nimam več ničesar dati.
Bil je in minil je maj.
Cvet ne more cvet ostati.
Ni poti nazaj.
Vendar treba je živeti:
ko čez čas bo zopet maj,
mora se nov cvet odpreti.

ZAHVALA

Po hudi bolezni nas je zapustil naš dragi ati in stari ata

JAKOB OBREZA,

17. 7. 1938–6. 1. 2017, iz Zgornje Jablanice.

Ob žalostnem trenutku se želimo zahvaliti vsem, ki ste v teh težkih dneh sočustvovali z nami, nam izrekali sožalje, darovali sveče ter cvetje.
Posebej bi se radi zahvalili članom PGD Jablanica za pogrebno slovesnost, prijateljem, sodelavcem, vaščanom, gospodu župniku, pogrebni službi Litija in Mariji Mohar za ganljive besede slovesa.
Še enkrat hvala vsem, ki ste našega dragega ata Jakoba pospremili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

„Kajti umrli ste
in vaše življenje
je s Kristusom skrito v Bogu." (Kol 3, 3)

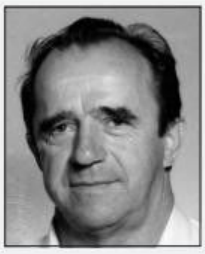
Od dne, ko je umrla naša mama

ANA LAVRIH,

rojena Zidar (5. 8. 1934–29. 1. 2017),

nas tolažijo in nam vlivajo upanje zgoraj navedene besede apostola Pavla.
Hvaležni smo za mamine številne čudovite darove, njen blag značaj ter neizmerno ljubezen, s katero nas je spremljala v življenju.
Hvaležni pa smo tudi vsem vam, spoštovani, ki ste se prišli na naš dom poslovit od naše mame in nam izrekli sožalje. Vaši številni, lepi in hvaležni spomini nanjo so nam pomagali žalovati in nositi bolečino.
Hvala za vse vaše molitve, za trenutke, ko ste se zadržali ob njej.
Enako hvala vsem, ki ste jo prišli pokropit v cerkev ali ste jo pospremili k poslednjemu počitku.
Vaša prisotnost nam je bila zelo dragocena.
Zahvaljujemo se tudi za vse pisno sožalje in druge izraze spoštovanja.
Ker je mama gojila veliko ljubezen do sv. evharistije, smo vam posebej močno hvaležni za številne darove za sv. maše.
Hvala vsem posameznikom in skupinam, ki ste darovali v ta namen!
Enako hvala za darove v druge dobrodelne namene.
Posebna zahvala velja pogrebcem, sosedom in vaščanom za vso pozornost, ki ste nam jo naklonili v tistih dneh.
Velika hvala vsem trem domačim šmarskim duhovnikom za duhovno oskrbo in molitve v času mamine bolezni in odhajanja. Hvala tudi vsem ostalim duhovnikom za prisotnost ob slovesu.
Hvala pevcem za sodelovanje pri bogoslužju, uslužbencem komunalnega podjetja pa za spoštljiv pristop.
Kadar se ljudje zavemo, da smo v svojih izrazih hvaležnosti premajhni, se obrnemo na pomoč k Tistemu, ki je večji od nas.
Zato tudi mi našo hvaležnost polagamo v Božje roke in prosimo, naj bo od tam za vas vse obilen blagoslov!

Vsi njeni

Srce je omagalo,
tvoj dih je zastal,
a nate spomin
bo večno ostal.

ZAHVALA

V 80. letu starosti nas je zapustil dragi mož, ati, ata, brat in stric

STANISLAV ZAMAN,

23. 3. 1937–28. 1. 2017, Šmartno pri Litiji.

Iskrena hvala vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje, sveče in svete maše ter vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.
Zahvala duhovniku g. Janezu Kvaterniku za lepo opravljen obred, pevcem Lipa ter gospodu Sebastjanu za prebran poslovilni govor.

Žalujoči: žena Francka, hčerke Fani, Dragi in Stanka z družinami

Ljubila si zemljo,
delo in dom.
Zdaj v miru počivaj,
naj bo v nebesih tvoj dom.

ZAHVALA

V 98. letu starosti nas je zapustila draga mama, babica, prababica in praprababica

KRISTINA ŠUŠTERŠIČ

iz Riharjevca 4, Šmartno pri Litiji.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje, darove za svete maše in sveče. Hvala župniku Kvaterniku in pogrebni službi Perpar za lepo opravljen obred in ge. Justini za lepe poslovilne besede. Vsem še enkrat hvala.

Žalujoči: vsi njeni

Zgodbe šmarskih hiš

Avtor članka: Knjižnica Litija

V preteklosti je bilo v Šmartnem in bližnji okolici več trgovin. Danes vam predstavljamo zgodbi dveh hiš, ki se ponašata z bogato trgovsko dejavnostjo.

Razborškova hiša

Prvi vpis hiše v zemljiško knjigo je bil narejen leta 1868, in sicer na ime Theresia Knut.

Lojzka Groznik je v knjigi Šmartno v preteklosti (1988) zapisala: »V hiši, kjer je danes pošta, je bila pekarna in gostilna. V njej je prebival krtačar, ki je izdeloval čopiče in krtače raznih oblik.«

V letu 1893 zasledimo v zemljiški knjigi vpis hiše na ime Ivan Razboršek, ki je umrl leta 1918 za posledicami španske gripe.

V zemljiško knjigo je leta 1919 vpisana žena Antonija Razboršek, rojena Vilfan, ki je umrla 1929. Po izročilni pogodbi 1928 premoženje preda sinu Ivanu.

Sin Ivan (Janez) Razboršek je imel trgovino z mešanim blagom, prodajal pa je tudi čevlje. V Tržiču je ustanovil večjo tovarno čevljev, ki se je imenovala JARA[1]. V Šmartnem je Razboršek svojo trgovino dal v najem Šešlarju. Ta je po nekaj letih odšel iz Šmartnega. Del stavbe je dal v najem samostojnemu pekovskemu mojstru Pečkaju, ki mu obrt ni šla najbolje. Tik pred drugo svetovno vojno je šel Razboršek v stečaj. Njegovo imetje je 1939 prevzela banka, ki jo je imela v lasti do nacionalizacije po drugi svetovni vojni. Leta 1940 je bila trgovina uradno izbrisana iz trgovskega registra[2].

Po končani drugi svetovni vojni (1945) je pravice prevzela FLRJ – v letu 1948 pa je bilo vknjiženo lastništvo Ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo. Hišo je imela od leta 1957 do 2002 v upravljanju Občina Litija. V prvem nadstropju so prostore dodelili Krajevnemu ljudskemu odboru (KLO), kot obliki takratne družbene oblasti, in matičnemu oz. krajevnemu uradu, v katerem je kot matičarka delala gospa Danica Adamčič. Tu je ostal do leta 1988.

V pritličju so bila povečini najemna stanovanja, le na levi strani trgovina – mesnica Mesarije Litija – in na desni od 1976 do 2003 poslovalnica Pošte Slovenije. V istih prostorih je do nedavnega posloval prodajalec s sadjem in zelenjavo. Hiša je od leta 2002 v lasti Občine Šmartno.

Šmartno okoli leta 1910, na levi strani je Razboršková trgovina (Knjižnica Litija, domoznanska zbirka)

Leskovčeva hiša

Hiša je bila najprej v lasti trgovca Roberta Ravnikarja, ki je imel trgovino na debelo in drobno. V tem obdobju je nosila domače ime pri Udovč oz. Vdovč – takrat Šmartno št. 50.[3] Ravnikar jo je pozneje prodal trgovcu Ivanu (Johannu) Wakoniggu. Ivan Wakonigg, rojen leta 1844 v Šentjurju pri Celovcu, je v Šmartnem odkupoval izdelke domačih mojstrov ter trgoval z zobotrebci in bičevniki. Verjetno je trgoval tudi v deželi »suhe robe«, saj je k njemu v uk prišel Peter Kozina (1876–1930), ustanovitelj tovarne čevljev Peko v Tržiču.

Poleg trgovine so bili v hiši tudi skladišče smodnika, konjušnica in gostilnica, vendar o njej ni podatkov.

Po smrti prve žene, Rozalije Wakonigg, leta 1884, se je Wakonigg leta 1886 ponovno poročil z Marijo Leskovec, ki pa je leta 1914 umrla zaradi jetike. Zaradi starosti je Wakonigg trgovino oddal v najem trgovcema Ivanu Šelekarju in Slavincu.

Po Šelekarjevi smrti leta 1911 pa sta od Wakonigga kupila trgovino Ivan Leskovec in Josip Gruden. Gruden je kasneje svojo polovico prodal Leskovcu in okoli leta 1923 odprl svojo trgovino z mešanim blagom.

Ivan Leskovec je umrl leta 1935, po njegovi smrti pa je trgovino vodila žena Ana. V trgovini je bilo na voljo raznovrstno blago.

Trgovina oz. hiša je bila po letu 1945 nacionalizirana. Naprej je delovala kot trgovina Trg v lasti podjetja Tisje; v njej so prodajali manufakturo (metrsko blago, izdelke za gospodinjstvo, čevlje). Kasneje je Trg prevzelo Podjetje Litija: v trgovini so se znašle že delovne obleke, predpasniki, vse za šivilje, nekaj šolskih stvari. V trgovini so prodajali tudi premog, ki so ga šmarski furmani razvažali po gospodinjstvih.

Spodnje prostore Leskovčeve hiše so sredi sedemdesetih let prejšnjega stoletja temeljito obnovili in pripravili za moderno samopostrežno živilsko trgovino, ki so jo Šmarčani poznali in obiskovali še po osamosvojitvi države. V njej je Mercator deloval do selitve v novejše prostore na Pungrtu. Zelo kratko obdobje je bila v njej tudi manjša pekarna. V prostorih nadstropja in mansarde so urejena zasebna stanovanja.

Sedanji lastnik je podjetje Smartek, d. o. o.

Poleg Leskovčeve hiše je na Usnjarski 2 stavba, ki je bila tudi v lasti Leskovčevih. V preteklosti (Wakoniggovo obdobje) so imeli v njej prostore tudi Sokoli oz. je bila mala dvoranica namenjena druženju; po 2. svetovni vojni je bila v njej živilska trgovina. Trgovino je prevzel Mercator (okoli 1963) in v njej ponudil tudi konfekcijo.

Šmartno pri Litiji okoli leta 1929 (Knjižnica Litija, domoznanska zbirka)

1 Časopis Jutro, 22. 8. 1935.
2 Trgovski list, 21. 6. 1940.
3 Status Animarum, Nadškofijski arhiv od 1815–1900.
Tadej Čopar: Območje občine Šmartno pri Litiji med obema svetovnima vojnama. Magistrsko delo, Ljubljana, 2015.